

PRIMORSKI DNEVNIK

Plačana v gotovini
Abb. postale i gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 250 (9252)

TRST, torek, 28. oktobra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

DOSLEJ USPEŠEN DIALOG SE JE ZATAKNIL

NEPREDVIDENE TEŽAVE V POGAJANJH VLADA - SINDIKATI O ŽELEZNIČARJIH

Federacija zavrnila vladne predloge o predujmu uslužbencem državnih železnic - Jutri novo srečanje - Obnovitev pogajanj bo možna samo, če bo vlada korenito spremenila svoje stališče

RIM, 27. — Pogajanja med vlado in sindikati, ki so po načelnem govoru 16. oktobra o problemih uslužbencev potekala sorazmerno uspešno, so danes nepričakovano zasla v slepo ulico ter jim celo grozi razbitje. Do spora je prišlo okrog problemov železničarjev, katerim je bilo posvečeno današnje srečanje, ki so se ga za vlado udeležili ministri Cossiga (reforma javne uprave), Colombo (zaklad) in Martinelli (prevozi) ter podtajnik Mazzarino in Nucci. Sindikalno delegacijo so vodili Marianetti (CGLI), Muci (UIL) ter Macario in Cianci (CISL), v njej pa so bili tudi zastopniki sindikatov železničarjev.

Kot je znano, je bil že prejšnji teden dosežen načelni sporazum med vlado in sindikati o problemih uslužbencev, ko je vlada sprejela zahtevo po predujmu, ki naj bi ga dali vsem uslužbencem državnih železnic. Vlada se je tudi obvezala,

vili skupno izjavo, v kateri pravijo, da vladni predlogi ne dovoljujejo nadaljevanja pogajanj za dostojno rešitev prve faze spora železničarjev. Zato je po njihovem mnenju nadaljevanje pogajanj nemogoče, če vlada ne bo radikalno spremenila svojega stališča.

Predstavniki zveznih sindikatov so se nato ponovno sestali z ministri Cossigo, Colombom in Martinelljem, da bi preverili, ali obstaja še kakšna možnost za uspešno nadaljevanje pogajanj. Ob koncu tega srečanja so sklenili, da se bodo vlada in sindikati spet sestali v sredo zjutraj, pred tem sestankom pa bo na sporu med ministrsko srečanje, na katerem bo morala vlada odločiti, ali je pripravljena korenito spremeniti svoje predloge. V četrtek pa se bo tajništvo federacije CGLI, CI SL in UIL sestalo s sindikalnimi predstavniki železničarjev ter uslužbencev poštnelegrafске uprave in državnih monopolov, da bi odločili o datumu, trajanju in obliki sindikalnega boja, ki bo verjetno potreben za reševanje spora z vlado.

V prihodnjih dneh se bo minister Patolicev sestel s predsednikom republike Leonejem, s predsednikom vlade Morom, z zunanjim ministrom Rumorjem, z zakladnim ministrom Colombom ter z voditelji največjih italijanskih državnih in zasebnih podjetij. Pričakujejo, da bodo ti pogovori postavili osnove za nove dvostranske sporazume v pričakovanju že napovedanega obiska predsednika republike Leoneja v Moskvi.

RIM, 27. — Italijanski zunanji minister Mariano Rumor je sprejel brazilskega zunanjega ministra Azeveda de Silveira, ki je od večera v italijanskem glavnem mestu. Med pogovorom sta šefa obeh diplomacij razpravljala o brazilsko-italijanskem odnosih ter o možnostih njihove okrepitve. V prihodnjih dneh se bosta sestali italijanska in brazilska delegacija, ki bosta razpravljali o gospodarskih vprašanjih.

Nov porast indeksa cen

RIM, 27. — Po podatkih, ki jih je objavil osrednji urad za statistiko (ISTAT) se je splošni indeks cen na potrošnje v mesecu septembru povišal za 0,8 odstotka v primerjavi z avgustom. Ta povprečje je rezultat različne dinamike cen v raznih sektorjih. Največjo podražitev so zabeležila živila (1 odst.), predvsem zaradi povišanja cene mesa, sira, jajc, zelenjave in sadja.

ISTAT je objavil tudi podatke o povišanju indeksa cen v nekaterih evropskih državah v obdobju med avgustom 1974 in avgustom letošnjega leta. Na prvem mestu te lestvice je Jugoslavija, kjer se je indeks cen v enem letu zvišal kar za 27,3 odstotka, sledi Velika Britanija (26,9 odst.), medtem ko je Italija s 15,3 odstotka na tretjem mestu. Sledijo Švedska (12,1), Norveška (11,9), Belgija (11,4), Francija in Kanada (11), Nizozemska (10,4), Avstrija (8,8), ZDA (8,6), Švica (6,7) in končno Zahodna Nemčija (6 odstokov).

Da bo na današnji seji dala dokončne predloge bodisi glede višine preddajma, kot tudi glede oblike njegovega izplačila. Prav tako bi morala vlada odgovoriti na sindikalne zahteve po prevrednotenju nočne in nedeljske določke.

Toda današnji vladni predlogi so bili za sindikate povsem nesprejemljivi. Glede višine preddajma je namreč predlagala 25.000 lir mesečno, vlada pa je danes ponudila samo 10.000 lir. Glede doklad pa so sindikati predlagali zvišanje nočne določke od 200 na 450 lir ter nedeljske določke od 500 na 3000 lir. Vlada pa je predlagala zvišanje nočne določke na 300 lir, nedeljske pa na 2000 lir. To je seveda sprožilo takojšnjo reakcijo sindikalistov, ki so zahtevali prekinitev sestanka z vlado za posvetovanja.

Predstavniki sindikatov železničarjev pa so takoj po prekinitvi objave

DANES

Dialog med vlado in sindikati, ki je po načelnem dogovoru o problemih javnih uslužbencev potekal dokaj ugodno, se je včeraj nenadoma zataknil. Na sestanku vlada — sindikati, posvečenem problemom železničarjev, so namreč ministri dali predloge, ki so bili za sindikaliste povsem nesprejemljivi. Jutri bo vsekakor na vrsti nov sestanek, toda sindikalisti so že napovedali razbitje pogajanj, če vlada ne bo korenito spremenila svojega stališča.

Španski diktator Franco se že več dni zapored bori s smrtjo. Njegovo zdravstveno stanje, kol kaže iz zdravniških poročil, je še vedno nespremenjeno, čeprav se je srčnim pridužila žledoladna krvavitev. Zdravniki nimajo najmanjšega upanja, da bi 82-letnemu diktatorju rešili življenje. Med tem je še vedno v teku huda zakulisna borba za oblast po Francovi smrti. V ta okvir sodi tudi poseg dona Juana, očeta določenega prestolonaslednika Juana Carlosa, ki je izjavil, da pripada prestol niemu ne pa njegovemu sinu, ki ga je določil Franco.

Egiptovski predsednik Sadat je prispel v Washington na uradni desetdnevni obisk v ZDA. Sprejel ga je predsednik Ford, ki je poudaril, da gre za novo obdobje v ameriško-egiptovskih odnosih.

Vrsta atentatov v Združenih državah

Portorška teroristična organizacija si je prevzela odgovornost za vrsto bombnih atentatov v New Yorku, Washingtonu in Chicagu. Na sliki po odstranitvi gasilci razbito steklo na posloju IBM v Chicagu, kjer je eksplodirala ena od bomb.

ZDRAVNIKI NIMAJO NAJMANJŠEGA UPANJA, DA BI MU REŠILI ŽIVLJENJE

Diktator Franco še vedno v agoniji Zakulisni boj za španski prestol

Pred mesecem dni so španske fašistične oblasti ustrelile pet mladih protifrankističnih borcev - Izjave tajnika KP Španije Santiaga Carrilla

MADRID, 27. — Pred mesecem dni, 27. septembra, so španske fašistične oblasti ustrelile pet mladih protifrankističnih borcev, ki so jih fašistični sodišča obsodila na smrt. Pet obtožencev so ustrelili policijski oddelki, njihova trupla pa so pokopali na pokopališčih v neposredni bližini kraja, kjer so jih ustrelili. Oblasti so prepovedale, da bi jih pokopali v njihovih rojstnih krajih. 28. septembra so skoraj vse države odpovedale svoje veleposlanke v Madridu v domovino v znamenju protesta proti fašističnemu režimu.

Zdravstveno stanje 82-letnega diktatorja Franca je še vedno izredno hudo in zdravniki nimajo najmanjšega upanja, da bi mu rešili življenje. Prevladuje mnenje, da je še samo stvar nekaj ur, ali kvečjemu nekaj dni, preden bo stari diktator podlegel boleznim.

V intervjuju ameriškemu tedniku «Times» je generalni tajnik KP Španije Santiago Carrillo izjavil, da bo treba po Francovi smrti odpraviti vse frankistične strukture in tudi prince Juana Carlosa. Carrillo je poudaril, da je Juan Carlos pod vplivom umirajočega diktatorja in da je pred časom prisegel zvestobo fran-

kističnemu režimu. Če bi se špansko ljudstvo odločilo za monarhijo, bi moral postati kralj Juan Carlosov oče don Juan, ki živi v izgnanstvu. S tem v zvezi poročajo, da so štirje odposlanci don Juana odpotovali iz Lausanne, kjer živi bivša španska kraljevska družina, v Madrid, da bi od blizu sledili razvoju političnega položaja v španskem glavnem mestu. Karže, da se don Juan postavlja za protifrankističnega kandidata namesto svojega sina Juana Carlosa, ki ga je določil Franco.

Zivljenje v španskem glavnem mestu poteka mirno. Prebivalci so se tudi zaradi levega vremena podali v okolico Madrida, ne da bi se kdorkoli zmenil za umirajočega diktatorja.

Predsednik španske republike v izgnanstvu 74-letni Jose Maldonado je v Parizu izjavil, da se bo s Francovo smrtjo zaprlo tragično obdobje, ki se je začelo z državljansko vojno in da bo mogoče spet oklicati republiko. Maldonado, ki je bil drugi podpredsednik španskega parlamenta za časa državljanske vojne, so leta 1961 izvolili za predsednika preživeli španski poslanci v izgnanstvu. Priznava ga kot poglavarja španske

države Mehika in Jugoslavija. Maldonado je izjavil, da je prepričan o zmagi republikanske večine, ki gre od komunistov do desnice, če bi razpisali svobodne volitve.

Ponovna kitajska jedrska eksplozija

PEKING, 27. — Tiskovna agencija «Nova Kitajska» je sporočila, da je v Kitajski prišlo do nove jedrske eksplozije. Kitajska agencija poudarja, da je bil podzemeljski jedrski poskus uspešen. Obenem je v sporočilu rečeno, da se Kitajska nikoli ne bo prva poslužila jedrskega orožja in da je kitajska jedrska politika usmerjena izključno v obrambne namene. Gre za 17. poskus na Kitajskem od prve jedrske eksplozije pred enajstimi leti. Zadnji poskus so Kitajci izvedli junija 1974.

Waldheim v Mavretaniji

NOUAKCHOTT (Mavretanija), 27. — Generalni sekretar OZN Kurt Waldheim in zunanji minister Maroka Ahmed Laraki sta prispela sinoči v glavno mesto Mavretanije, kjer sta razpravljala o vprašanju Zahodne Sahare z mavretanskim predsednikom Mokhtarjem Ould Daddahom. Ob svojem prihodu je Waldheim podprl sklep varnostnega sveta svetovne organizacije, ki ga je pooblastil, da stopi v stik z državami, ki so zainteresirane za rešitev vprašanja Zahodne Sahare in da je s tem v zvezi prispel v Mavretanijo na povabilo državnega poglavarja, da bi razpravljalo o položaju na tem spornem ozemlju.

Pred tem sta se sestala Ahmed Laraki in Mokhtar Ould Daddah. Maroški zunanji minister je izročil mavretanskemu predsedniku posebno poslanico kralja Hasana. Laraki je tudi izjavil, da sodi njegovo sedanje tovanje v Mavretanijo v okvir priprave obeh držav, da bi osvobodili Saharo izpod španskega jarma.

ANKARA, 27. — Danes so pokopali turška veleposlanika, ki so ju teroristi ubili na Dunaju in v Parizu. Pogreba se je udeležilo več tisoč oseb, predsednik republike Koruturk pa se je poklonil spomenu veleposlanikov.

Na pokrajinski proslavi ANPI v Rovigu

Podelitev jugoslovanskih priznanj bivšim borecem in padlim v enotah NOB

ROVIGO, 27. — V okviru pokrajinske proslave 30-letnice osvoboditve, ki jo je včeraj priredila pokrajinska organizacija ANPI v kraju Stientis, so podelili spominska priznanja ANPI bivšim aktivnim udeležencem odporiškega gibanja, istosčas pa je jugoslovanski generalni konzul iz Trsta Ivan Renko podelil spominske kolaje večjemu številu borcev iz pokrajine Rovigo, ki so se borili proti nacifazizmu na jugoslovanskih tleh

ZASEDANJE CENTRALNEGA KOMITEJA PARTIJE

KPI za sodelovanje vseh političnih sil za premagovanje krize

Sen. Chiaramonte je v uvodnem poročilu govoril o odnosih z vlado, s sindikati in s strankami

RIM, 27. — V Rimu se je danes zvečer začelo zasedanje centralnega komiteja KPI z uvodnim poročilom sen. Gerarda Chiaramonteja o «pobudi in boju komunistov za sodelovanje vseh demokratičnih in ljudskih sil za premagovanje krize».

Chiaramonte je najprej govoril o hudi gospodarski in družbeni krizi, ki jo preživlja kapitalistični svet in ki je še posebno huda v Italiji. Nesmiselno pa je upati v miren in pozitiven razvoj krize, dokler ZDA ne bodo spremenile svoje gospodarske politike. Zato pa je treba poraziti logiko imperializma ter uveljaviti režim miroljubnega sožitja in mednarodnega gospodarskega sodelovanja ter ustvariti novi mednarodni in finančni red, ki bi ne bil več podvržen ameriškemu imperializmu.

Predstavniki KPI je pozval vse italijanske demokratične politične sile k skupni razpravi o sredstvih, načinu in pobudah za premagovanje krize. Če je kriza v Italiji še posebno huda, je to zaradi razvoja, ki so ga vodili razredi vsilili italijanskemu gospodarstvu in italijanski družbi, in zaradi načina vladanja v Italiji s strani sredinskih in levo-sredinskih vlad, v katerih je imela KD glavno besedo. Chiaramonte je izrazil zaskrbljenost zaradi nevarnosti razširjene brezposelnosti in zaradi pospeševanja inflacionističnega procesa. Treba je spremeniti dosedajšnjo politiko ter preizkusiti nove poti, kajti sicer bodo ogrožene pridobitve, ki so jih v zadnjih časih dosegli delavci, ter bodo v nevarnosti tudi splošne perspektive razvoja in napredka v naši državi.

Po drugi strani pa je Chiaramonte ugotovil, da je v italijanski družbi v teku pozitiven politični proces, ki je dobljen v referendumu in v volitvah 15. junija najbolj jasen izraz. Glede rezultatov volitev 15. junija je govoril podprl, da so pozitivni ne samo za komuniste, ampak za vso državo in za njeno demokratično bodočnost. Chiaramonte je tudi poudaril prispevek socialistov, ki so s potrditvijo konca levo-sredinske izkušnje dali pobudo za zanimiv, pa čeprav težaven proces razmišljanja in iskanja perspektiv, ki danes stojijo pred italijanskim delavskim gibanjem. Prav tako ne gre omalovečevati novih važnih dejstev znotraj same KD in v prvi vrsti poraza Fanfanijeve politične linije; z izvolitvijo novega političnega tajnika je KD pokazala namen, da prepreči frontalni spopad med Italijani ter da neče predčasnih volitev, ampak da želi demokratično pripravljanje z vsemi levičarskimi silami.

Glede odnosov z Morovo vlado je Chiaramonte poudaril, da komunisti ostajajo v opoziciji in da vladi očitajo predvsem pasivnost in zasledovanje preživetve politične linije predvsem glede problemov gospodarske krize in odnosov s krajevnimi u-

pravami. Komunisti so že danes pripravljeni sprejeti lastne odgovornosti za doseg cilja nove vlade, ki naj bi imela povsem drugačen program ter mnogo večjo avtoriteto in politično moč. KPI je tudi pripravljena podpreti morebitne prehodne ali začasne rešitve, ki naj gredo v smer najširšega demokratičnega sodelovanja. Komunisti ne nasprotujejo niti hipotezi vlade, ki bi sicer ne bila izraz vseh demokratičnih in ljudskih sil, ampak ki bi bila politično bolj napredna v primerjavi s sedanjo. Vsekakor pa se je Chiaramonte izrekel proti odprtju vladne krize «v temi», ker bi to koristilo samo tistim, ki skušajo zavirati pozitiven proces v KD ter povzročiti razpust parlamenta in predčasne volitve. Komunisti se predčasnim volitve ne bojijo, menijo pa, da bi predstavljale veliko škodo za državo.

Chiaramonte je nato obravnaval odnose s PSI ter se zavzel za enotnost med socialisti in komunisti, pri tem pa je poudaril, da nedavni Buffalinijev predlog ni zavezoval organske združitve, pač pa proces političnega in idealnega poenotenja italijanskega delavskega gibanja. Po drugi strani pa je predstavnik KPI pozval socialiste, naj ne ponavljajo vemer istih argumentov, kot na primer vprašanja, ki se tičejo socialističnih držav.

Predstavniki KPI je nato govoril o srednjeročnem programu, ki so ga že pred časom predlagali komunisti in po katerem naj bi se lotili najbolj nujnih problemov ter sprožili načrte za posamezne sektorje, ki bi lahko vplivali na strukturo proizvodnje ter nakazali novo prioriteto na lestvico v potrošnji in v naložbah. Po mnenju Chiaramonteja je dolžnost vlade, da formulira in predlaga tak načrt parlamentu, deželam in zainteresiranim silam. Chiaramonte se je na dolgo ustavil tudi ob problemih Juga, nato pa je izrazil podporo KPI zahtevni platformi sindikalne federacije, ki daje prednost vprašanjem zaposlovanja, naložb in razvoja. Dodal je, da bodo delavci napredovali na gospodarskem in družbenem terenu samo, če bo zamenjali in razvili enotnost med delavci in kmoti, med severom in jugom. Treba je tudi poročiti korporativizme in egoizme, ki najdejo svoj izraz v avtonomnih sindikatih in v njihovih stankah.

V zaključnem delu svojega poročila je Chiaramonte izrazil zaupanje v sile demokracije v Italiji, ki so danes spornost porazili vsrskeni konservativni poskusi ter uresničili nove uspehe na poti k demokraciji in socializmu. Zaključil je s pozivom k enotnosti, ki da je najboljša sredstva za reševanje problemov države. Po poročilu sen. Chiaramonteja so zasedanje centralnega komiteja KPI prekinili; nadaljevalo se bo jutri zjutraj z razpravo.

OBISK EGIPTOVSKEGA PREDSEDNIKA V WASHINGTONU

Pogovori med Sadatom in Fordom v vzdušju medsebojnega zaupanja

WASHINGTON, 27. — Ameriški tisk poudarja zgodovinski pomen, ki ga ima obisk egiptovskega predsednika Anvara Sadata v ZDA, do katerega je prišlo po enajstih bližnjih vzhodnih misijah ameriškega državnega tajnika Kissingerja ter verjetno tudi zaradi toplih medsebojnih odnosov, ki jih je šef ameriške diplomacije navezal z Naserjevim naslednikom. V njegovem prihodu vidijo politični komentatorji zblizanje med največjo zahodno veleposilno ključno državo na najbolj nevtrnem področju na svetu. Vidijo tudi ameriški poskus, da popravijo napake iz preteklosti, še zlasti z Egiptom, ki ostaja vodilna država v arabskem svetu. Kljub temu o pozarja «New York Times», da sta prisotni v tem potovanju tako običajno zaupanje Egipta v ZDA kot razočaranje, ker Amerika ne bo mogla držati obljub, ki jih je dal Kissinger, ko je zagotovil Egiptu ogromno gospodarsko in vojaško pomoč. Kakorkoli že, je poglavarja egiptovske države sprejel ameriški predsednik Gerald Ford v Beli hiši z največjimi vojaškimi in državnimi častmi, kar je utrdilo v Sadatu prepričanje, da se je njegov desetdnevni obisk pri ameriškem predsedniku začel zelo dobro. Obstaja upanje, da bo sestanek konstruktiven in da bo Amerika prisločila Egiptu na pomoč pri ohranjanju materialnih potreb kairske vlad.

V svojem pozdravnem govoru je predsednik Ford poudaril, da daje

Sadatov prihod novo dimenzijo ameriško-egiptovskim odnosom. ZDA, je izjavil Ford, skušajo vzpostaviti z vsemi bližnjevzhodnimi državami odnose, ki naj bi bili koristni za obe strani. Amerika si prizadeva, da bi na tistem področju dosegli sprejemljiv mir za vse države. Omenil je Kissingerjevo posredovalno misijo ter izrazil upanje, da bo privedla do trajnega mira, dotoli pa je, da je za napredek na poti k miru med Izraelom in njegovimi arabskimi sosedi treba premakniti posredovanje na novo fronto in na nove probleme. Ford je tukaj očito mislil na Sirijo in na Organizacijo za osvoboditev Palestine.

V svojem odgovoru je egiptovski predsednik, potem ko se je zahvalil Fordu za ameriško posredovanje, poudaril, da je pomenil sporazum med Egiptom in Izraelom preobrat v zgodovini arabsko-izraelskega spopada. Sadat je poudaril željo Egipta, da sodeluje z ZDA.

Položaj v Libanonu je med tem še vedno napet, kljub temu, da je preteklo že nekaj ur odkar so sporočili, da so dosegli novo premirje, še osmo v šestih mesecih. Kljub temu se nadaljuje streljanje, ki se je razširilo tudi na nekatere mestne četrti, ki so bile doslej mirne. Spopadi so prizadeli četrti Kantari - Clemenceau, kjer so sedeži dopisništva raznih tiskovnih agencij in tujih častnikov. Spopadi se nadaljujejo tudi v središču starega mesta ter v južnih in jugovzhodnih predelih Bejruta. Danes popoldne so oblasti sporočile,

da so skoraj vse ceste, ki peljejo v Bejrut, nevarne za promet. Po poročilih iz nevarnih policije, naj bi v teku današnjega dne bilo ubitih vsaj dvajset oseb, tako da se je število mrtvih v zadnjih devetih tednih povzpelo na skoraj na 810. Ranjenih naj bi bilo nekaj nad dva tisoč.

Libanonski parlament se danes zjutraj ni mogel sestati, ker ni bilo sklepčnega števila poslancev. V dvorani je bilo 49 poslancev, pravilnik pa predvideva, da bi jih moralo biti vsaj 50.

Veleposlanstva raznih držav so svetovala svojim sodržavljanom, naj odpotujejo iz Libanona. Poleg britanskega, sta tudi indijsko in ameriško veleposlanstvo pozvali svoje državljane, naj po možnosti zapustijo Libanon. Danes zjutraj so oboje skupine začasno zasedle poslopje, kjer je sedež indijskega, nizozemskega in venezuelskega veleposlanstva, ki pa jih je osebe iz varnostnih razlogov že pred dnevi zapustilo. Čeže, da so iskali ostro strelca, ki se je baje skril v poslopju. Položaj v bejrutskih bolnišnicah je izredno kritičen zaradi visokega števila ranjenecov. Ministrstvo za zdravstvo je pozvalo zasebne klinike, naj sprejmejo tiste, ki so potrebni nege in ki jih ni mogoče sprejeti v državne bolnišnice. Zaradi streljanja ni bilo v nekatere predelih libanonskega glavnega mesta mogoče odstraniti trupla žrtve včerajšnjih spopadov, zaradi česar se bojijo epidemije.

Edino znamenje zanimanja za Francovo zdravstveno stanje je večje število prodanih dnevnikov kot ponavadi.

V VIDMU VERJETNO ODLOČILEN SESTANEK

Deželno vodstvo PSI: danes sklep o krizi

Prvi odgovori na podobno pobudo tržaskih socialistov

Ozračje krize se vedno bolj grozeče približuje in vse kaže, da bodo tako na deželni kot tudi na krajevni ravni krizo sprožili v nekaj dneh. Danes se bo v Vidmu sestalo deželno vodstvo PSI, ki bo sklepalo na osnovi dvostranskih razgovorov, ki jih je opravil deželni tajnik skupnega sestanka vseh po deželnih tajnikih laičnih strank. Po vsej verjetnosti bo deželno vodstvo PSI sklenilo, da socialistično zastopstvo izstopi iz deželnega odbora, s čimer bo torej kriza tudi formalno odprta.

V Trstu pa je za sedaj položaj še vedno nekoliko bolj zapleten. Tajništvo tržaska PSI je namreč pred dnevi poslalo vabila na razgovor vsem strankam ustavnega loka. Do sedaj so na vabilu uradno odgovorili republikanci, ki so se izrekli proti krizi in tudi proti razgovoru. Republikanci so mnenja, da je položaj tak, da je treba ohraniti obstoječe sodelovanje v tržaskem občinskem odboru in so skratka za sedanje odnose in za obstoječe razmerje sil med večino in opozicijo. Socialdemokrati se niso odgovorili, neuradno pa kroži glas, da bodo prav tako odgovorili negativno. Pri tem je značilno, da sta negativno odgovorili obe stranki, ki v Trstu zaradi raznih dogodkov nimata demokratskega vodstva, temveč ju vodi iz Rima imenovan komisar s krajevnimi sodelavci, ki so prav tako imenovani.

Kot na deželni, bo tudi na krajevni ravni, bistven odgovor, ki ga bo dala tržaska KD: njeno vodstvo se je sestalo sinoči ter zasedalo pozno v noč.

Na osnovi tega odgovora se bo v sredo sestalo pokrajinsko tajništvo PSI, ki bo razpravljalo o položaju krajevnih ustanov, končno besedo pa bo izrekel pokrajinski odbor stranke, ki se bo predvidoma sestel 5. novembra in takrat tudi — vedno po teh predvidevanjih — sprožil krizo v obeh tržaskih izvojnih uradah. Do takrat pa se bodo redito vrstile seje in predvsem seji občinskega ter pokrajinskega sveta, ki imata na dnevnem redu obravnavo važnih vprašanj.

Rizarni omogočiti boljše avtobusno povezavo

Rajonska konzulta za področje Valmaure in Naselja sv. Sergija je na svoji zadnji seji sprejela sklep, da zahteva od občinske uprave podaljšanje avtobusne proge št. 10 do konca ul. Valmaure. S tem bi omogočili boljše avtobusno povezavo številnim obiskovalcem narodnega spomenika - Rizarne. Obenem bi omogočili boljše avtobusno povezavo samemu prebivalstvu področja Valmaure.

V Gorici je umrla Edka Bloudek vd. Budal

V nedeljo je v Gorici v starosti 82 let preminila Edka Bloudek, vdova po pokojnem pisatelju in znanem goriskem - tržaskem javnem kulturnem delavcu dr. Andreju Budalu.

Pokojnica se je rodila 20. avgusta 1893 v Idriji v družini rudarskega inženirja češkega porekla. Po opravljenih realni je nastopila učiteljsko službo v Idriji. Na realki se je tu spoznala z Andrejem Budalom in se z njim poročila. Ko so moža fašistične oblasti premestile kot profesorja v Videm, mu je leta 1925, ko je opustila učiteljevanje, sledila v Videm tudi ona.

Poslej je bila v težkih časih fašističnega zapostavljanja in preganjanja zvesta žena svojemu možu in skrbna mati svojim trem otrokom. Bili so težki časi in skupno z možem sta jim kljubovala z globoko zvestobo svojemu narodu in s tistim odločnim, a tihim odporom, ki je bil tako značilen za pokrajnskega profesorja Budala in skupno z njim za njegovo življenjsko družico.

Tudi po osvoboditvi, ko se je dr. Budal zavzelo angažiral v našem javnem in kulturnem življenju, mu je pokojna Edka z velikim razumevanjem stala ob strani, vedno skromno v ozadju in vsa v skrbeh za dom in družino. Bila je žena plemenitega, dobrega značaja in kakor je bila priljubljena kot učiteljica, tako so jo spoštovali in cenili vsi, ki so jo poznali in prišli z njo v stik. Ra-da je obiskovala tudi naše prireditelje in mnogo je čitala, saj je bilo slovensko branje v pisateljevi družini kot vsakdanji kruh. Svoje otroke je vzgojila v narodno zavedno, poštene in skromne zamejske javne delavce - šolnike, hudo pa jo je potrla smrt hčerke pred leti. Sin dr. Gojko je profesor na trgovski akademiji v Trstu, hčerka Breda pa učiteljica. Pokojnikin brat je bil znani inženir in graditelj prve smučarske skakalnice - velikanke na svetu v Planki.

Danes bodo pokopališču na štandehem pokopališču, kjer bo poslej počivala ob svojem možu. Svojem našo iskreno sožalje.

V Gorici je umrla Edka Bloudek vd. Budal

V nedeljo je v Gorici v starosti 82 let preminila Edka Bloudek, vdova po pokojnem pisatelju in znanem goriskem - tržaskem javnem kulturnem delavcu dr. Andreju Budalu.

Pokojnica se je rodila 20. avgusta 1893 v Idriji v družini rudarskega inženirja češkega porekla. Po opravljenih realni je nastopila učiteljsko službo v Idriji. Na realki se je tu spoznala z Andrejem Budalom in se z njim poročila. Ko so moža fašistične oblasti premestile kot profesorja v Videm, mu je leta 1925, ko je opustila učiteljevanje, sledila v Videm tudi ona.

Poslej je bila v težkih časih fašističnega zapostavljanja in preganjanja zvesta žena svojemu možu in skrbna mati svojim trem otrokom. Bili so težki časi in skupno z možem sta jim kljubovala z globoko zvestobo svojemu narodu in s tistim odločnim, a tihim odporom, ki je bil tako značilen za pokrajnskega profesorja Budala in skupno z njim za njegovo življenjsko družico.

Tudi po osvoboditvi, ko se je dr. Budal zavzelo angažiral v našem javnem in kulturnem življenju, mu je pokojna Edka z velikim razumevanjem stala ob strani, vedno skromno v ozadju in vsa v skrbeh za dom in družino. Bila je žena plemenitega, dobrega značaja in kakor je bila priljubljena kot učiteljica, tako so jo spoštovali in cenili vsi, ki so jo poznali in prišli z njo v stik. Ra-da je obiskovala tudi naše prireditelje in mnogo je čitala, saj je bilo slovensko branje v pisateljevi družini kot vsakdanji kruh. Svoje otroke je vzgojila v narodno zavedno, poštene in skromne zamejske javne delavce - šolnike, hudo pa jo je potrla smrt hčerke pred leti. Sin dr. Gojko je profesor na trgovski akademiji v Trstu, hčerka Breda pa učiteljica. Pokojnikin brat je bil znani inženir in graditelj prve smučarske skakalnice - velikanke na svetu v Planki.

Danes bodo pokopališču na štandehem pokopališču, kjer bo poslej počivala ob svojem možu. Svojem našo iskreno sožalje.

VABIMO VAS NA PREDSTAVITVENO SLOVESNOST OB IZIDU KNJIGE VAS, LJUDJE IN ČAS

v kateri so vaščani Opčin zbrali zgodovinsko gradivo svoje vasi. Na predstavitvi bo poleg avtorjev in sodelavcev nastopili tudi moški pevski zbor TABOR, ob zaključku pa še ansambel TAIMS. Predstavitve bo JUTRI, 29. OKTOBRA 1975, ob 20. uri v Prosvetni dvorani na Opčinah.

Vaščani in vsa društva v Opčini v Založništvo tržaska tiska

PROSVETNO DRUŠTVO «SLAVKO ŠKAMPERLE» SV. IVAN - TRST

prireja PROSLAVI

30-LETNICO ZMAGE NAD FAŠIZMOM in 30-LETNICO USTANOVITVE DRUŠTVA

Sobota, 1. novembra 1975, ob 9. uri

Počastitev spomina padlih v Rižarni, pred občinskimi spomeniki - v Miljah, Dolini, Bazovici, Repnu, Zgoniku, Nabrežini in pred ploščo padlih Svetoivančanov na Vrdeški cesti 25. Odhod avtomobilske kolone s stadiona «Prvi maj».

Četrtek, 6. novembra 1975, ob 20. uri

Otvoritev razstave slik in dokumentov o tridesetletni dejavnosti društva.

Sobota, 8. novembra 1975, ob 20.30

Koncert TRŽASKEGA PARTIZANSKEGA PEVSKEGA ZBORA.

Nedelja, 9. novembra 1975, ob 18. uri

DRUŠTVENA AKADEMIJA. Nastopijo mladinska dramska in folklorna skupina in harmonikarski ansambel MIRAMAR.

Vse prireditve bodo v društvenih prostorih na stadionu «Prvi maj».

S PODELITVIJO OKROG 350 PRIZNANJ

V nedeljo zaključena proslava 30-letnice združenja obrtnikov

Kategorija zahteva takojšnje izglasovanje posebnega okvirnega načrta. Med nagradenci tudi mnogo slovenskih primikov. Danes dveurna zapora brivskih in frizerskih salonov

Praznovanje tridesetletnice obstoja in delovanja tržaskega združenja obrtnikov se je zaključilo v nedeljo dopoldne z uradno proslavo v kinodvorani «Cristallo». Pred tem so se obrtniki udeležili skupne mase, ki jo je daroval msgr. Cocolini.

Z uradno slovesnostjo se je zaključilo - koraj mesec dni trajajoče praznovanje tridesetletnice združenja. V tem času so si sledila razna športna srečanja, tekmovalnja - med temi naj omenimo zlasti tristransko tekmovalstvo in podobne pobude. V tem okviru je bilo najvažnejše posvetovanje o nujnosti izdaje posebnega okvirnega zakona za ureditev obrtniških dejavnosti v Italiji, ki se je odvijalo v soboto dopoldne v glavni dvorani tržaska trgovske zbornice in o katerem smo poročali v naši nedeljski številki.

Zaključne slovesnosti so se udeležili predstavniki osrednjega vodstva Confartigianato dr. Germozzi, zastopnik deželne združenja trgovskih zbornic dr. Caidassi, predsednik Deželne ustanove za razvoj obrtništva prof. Di Natale, deželni odbornik za obrtništvo Mauro (predsednik deželne odbora Comelli je bil odsoten zaradi nujnih opravkov v Furlaniji), občinski odbornik Abate, predsednik združenja obrtnikov iz tržaska pokrajine Del Gusto in druge osebnosti. Po pozdravnih nagovorih predstavnikov oblasti je predsednik Del Gusto izzval delovanje združenja od njegovega nastanka v juliju 1945 do današnjih dni. Opozoril je na vrsto odprtih vprašanj in poleg potrebe po okvirnem zakonu, ki naj bi končno uredi obrtniške dejavnosti v Italiji - te se danes odvijajo na osnovi starega zakona št. 860 iz leta 1965, ki je že povsem zastarel, tako da ne ustreza več zahtevam sodobnega časa - omenil pomanjkanje delovne sile, zlasti mladih obrtnikov, hudo breme, ki ga predstavljajo stroški za razne storitve (telefon) in čedalje huji pritisk davčnega vijaka. Govornik je nadalje napovedal vrsto protestnih gibanj prizadetih kategorij: prav danes bo po vsej Italiji splošna zapora (od 11. do 13. ure) vseh frizerskih in brivskih salonov v znak protesta zaradi zadnjih povikov teletovskega tarif in odprave nekaterih olajšav v zvezi s plačevanjem davka na dodatno vrednost IVA. Ob 10.30 pa bo v dvorani za konferenco pri tržaski trgovski zbornici zborovanje frizerjev in frizerk iz Furlanije - Julijske krajine.

Odbornik deželne uprave Mauro je nato orisal razne posege v korist obrtniških dejavnosti v Furlaniji - Julijski krajini predstavnik osrednjega vodstva Confartigianato Germozzi pa je za prisotne kratko pojeval klepe s sobotne italijanske mize. Dejal je, da zahteva okrogelje obrtniki izdajo okvirnega zakona, ki naj bi štel le kakih 5 do 6 členov, a ki naj bi končno rešil naslednja vprašanja: katero podjetje se lahko šteje za obrtniško in katero ne; kdo je pristojen (dežela ali državne ustanove) za strokovno izobraževanje mladih obrtnikov; kako nastopiti proti črnim obrtnikom. V okviru teh osnovnih členov pa naj bi posamezne italijanske dežele ureale področje obrtništva po lastni presoji, v glavnem v skladu z vslednjim normativom, vendar ob upoštevanju specifičnih potreb domačega obrtništva.

Na koncu so porazdelili več diplom in priznanj (skupno nad 350) obrtnikom iz naše pokrajine, ki se udeležujejo v poklicu nad 30 let ali ki

so se drugače izkazali pri svojem delu. Tako med branjem 32 imen obrtnikov, ki so se v juliju pred tridesetimi leti udeležili ustanovne seje novega združenja, kakor tudi med 350 nagradenci, smo slišali zelo veliko slovenskih, žal večinoma še vedno popačenih, primikov, razen tega pa nismo na slovesnostih o deležu slovenskih obrtnikov pri splošnem razmahu tržaskega obrtništva slišali nobene besede.

● Komunistična sekcija Acegat prireja danes, 28. oktobra, ob 16.30, na sedežu KPI na Trgu Stare mitnice 11/II. skupščino, na kateri bodo obravnavali razne pereče politične probleme in med temi vprašanje vloge komunistov v podjetju. Prisotna bosta pokrajinski tajnik KPI Giorgio Rossetti ter član upravnega sveta podjetja Acegat Alessandro Zenchi.

● Jutri ob 20. uri se bo v osnovni šoli pri Koroskih šest letniškin svet področja Koroski - Griza - Farnedi. Razpravljal bo o programskem osnutku občinskega odbora.

Danes praznuje sedemdesetletnico LEOPOLD AZMAN - ARMANI

Obilo sreče in zdravja mu želijo žena in otroci z družinami.

NEPRIČAKOVAN RAZPLET PREISKAVE PO ODKRITJU ZVEZANE ŽENSKE V OMARI

Mlad napadalec Mendlerjeve že sedi v koronejskih zaporih

Gre za 24-letnega češkoslovaškega begunca Martina Losserja ali Pavla Kubeša, kot se je prvič predstavil policiji - Preiskovalci iščejo njegovega pajdaša

Podčastnik Furlan (desno) spremlja Losserja (ali Kubeša) v koronejske zapore

Primer zvezane ženske v omari se je nenavadno in nepričakovano razpletel. Po prvih domnevah, da gre za družinski spor, so preiskovalci opustili to tezo in začeli iskati mlada napadalec, od katerih so enega včeraj že zagotovili pravici. Iz njegovega pričevanja so ugotovili, da gre za 24-letnega češkoslovaškega begunca. Dva mlada Pavel Kubeš in 21-letni Miloš Kubelak sta v petek v zgodnjih popoldanskih urah odšla iz begunskega taborišča na Padričah. Kubeš se je hotel vrniti v Avstrijo, kjer je baje preživel že pet mesecev v begunskem taborišču v Dreikirchnu. Kubelak pa je bil namenjen v Francijo. Bila sta brez denarja in zato sta potrkala na vrata nekega stanovanja v bližini postaje. To je bilo stanovanje Ilse Men-

der por. Menin v Ul. Somma 4. Ženska je odprla vrata, mladenič sta vstopila in, Kubelak s samokresom, Kubeš pa z nožem, ki ga je našel v kuhinji, sta jo prisilila, da je spila večjo količino alkoholičnega pijače in jo tako omamila. V stanovanju sta ukradla 7.500 lir v gotovini, zlato verižico, zapestno uro in verjetno še nekaj malenkosti. Ženski sta nato zvezala z žico telefonske antene, ji zamasašla usta z robcem, jo zaprla v omaro, prisilnila k omari posteljo in nočno omarico, nato pa se preoblekla: Kubeš si je preoblekel srajco, Kubelak pa nogavice. Svoje obleke sta pustila v stanovanju, na dela pa sta si obleke Mendlerjevega maza. Omenimo naj, da sta Mendlerjevi strgala obleke, preden sta jo zvezala, «da bi vezi bolje prijele».

Nato sta se mladeniča oddaljila. Odšla sta na postajo, kupila vozovnico za Benetke in sedla na prvi vlak, s katerim sta ob 17.25 zapustila Trst. Med vožnjo pa je sprevidnik ugotovil, da nista plačala doklad za 1. razred in za brzovlak ter zahteval doplačilo. Begunca nista imela pri sebi denarja in zato jima je sprevidnik zagrozil, da ju izroči policiji. Kubelak se je skril nekje v vlaku, Kubeš pa je skočil z vlaka. Pri padcu se je udaril v glavo in nezavestno so odpeljali v bolnišnico v Latisano, odkoder so ga večkrat nameravali odpeljati. Službojci karabinjerski podčastnik v bolnišnici pa je po naključju včeraj jutraj šlišl po radiu, da policija išče dva Čehoslovake in o tem obvestil tržaska karabinjerje. Ti pa kvesturo in obenem veleli podčastniku v Latisani, naj pridrži mladenega begunca.

V Latisano so se iz Trsta takoj podali dr. Grappone, policijski podčastnik Gava in Furlan ter prevajalka. Mladenec, znan pod imenom Kubeš, je takoj priznal dejanje, ne gotovo pa je še njegovo ime: priimek Kubeš so policiji posredovali na Padričah, v Latisani se je najprej predstavil kot Klaus Drobny, nato kot Karol Danac, končno pa je

V iskanju izvirnosti koncert skupine «Pooh»

V kinu «Cristallo» je včeraj nastopil pokalno - instrumentalni ansambel «Pooh», ki spada med najpopularnejše italijanske skupine lažke glasbe. Koncert, ki predstavlja začetek turnee po Italiji, je zaradi nekaterih korenitih sprememb tako v aranžmajih pesmi kot tudi v načinu predvajanja načel novo smer v delovanju ansambla. V njihovih skladbah prevladujejo elektronski zvoki, malo je več petja in tudi koreografija začenja dobivati prvenstveni pomen. Dejstvo je, da skuša ansambel vzbuditi zanimanje z izmetničenimi sredstvi, reflektorji stalno spreminjajo barve, svetlobni efekti predominirajo sceno, celo kadil ne manjka.

Na vsak način pa je v okviru koncerta ansambel predstavil svojo novo long play ploščo «Forse ancora poesia», ki bo v kratkem v prodaji in ki kot rečeno predstavlja najnovejšo produkcijo skupine.

s. k.

Kino

Ljudski filmski krožek «U. Barbaro» (Ul. Madonina 19) 20.30 S. Nasca: «Il saprofita» z Valerio Morriconi in Janet Agren.

Ariston 16.30 «Calore». Barvni film. Joe Dallesandro, Sylvia Miles. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Grattacielo 15.00 «Una romantica donna inglese». Glenda Jackson. Helmut Berger, Michael Caine.

Fenice 16.00 «Buona fortuna» 'maggio' Bradbury. David Niven, Toshirō Mifune in Hardy Kruger. Barvni film.

Excelsior 16.00 «Il giorno della locusta». Donald Sutherland, Karen Black in John Schlesinger. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Nazionale 16.00 «Ci sono dentro fino al collo».

Eden 16.00 «L'importante è amare». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom. Igrata Romy Schneider in Fabio Testi.

Ritz 16.00 «Due cuori, una cappella». Barvni film. Renato Pozzetto, Agostina Belli, Aldo Maccione.

Aurora 16.30 «Colpisce ancora Joe». Dean Martin. Barvni film.

Capitol 16.30 «Fantozzi». Paolo Villaggio. Barvni film.

Cristallo 15.00 «I cinque matti vanno in guerra». Barvni film.

Moderno 16.30 «Pippo, Pluto e Paperino alla riscossa». Walt Disneyeva risanka v barvah.

Filodrammatico 16.30 «Ondata di piacere». Igra Silvia Dionisio. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Ideale 15.00 «Angelica». Michele Mercier, Giuliano Gemma, Robert Hossein.

Impero 16.00 «La pupa dei gangsters». Sofia Loren in Marcello Mastroianni. Barvni film.

Vittorio Veneto 16.30 «L'anticristo». Carla Gravina. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Astra 15.00 «Il seme del tamarindo». Omar Sharif, J. Andrews. Barvni film.

Abbazia 16.00 «Banana meccanica». M. C. Davy. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Radio 16.00 «Alla mia cara mamma nel giorno del suo compleanno». Paolo Villaggio in Eleonora Giorgi. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Več tisoč dragocenih nasvetov in zdravil iz ljudskega zdravilstva v knjigi

Dr. ALFRED VOGEL

LJUDSKI ZDRAVNIK

tisoč let izkušenj za sto zdravil let

Tržaska knjigarna, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 732487

BALETNA SOLA SSG V TRSTU

Stalno slovensko gledališče vabi k vpisu v baletno solo za sezono 1975-76. Po uspešnem zaključku lanske baletne vzgoje, nadaljujejo tudi letos to vabilo. V baletno solo sprejemajo, poleg lanskeletnih učencev, kandidate in kandidate od 6. leta starosti dalje.

Fouk se bo pričel v novembru. Vpisovanje bo do 31. oktobra na upravi SSG v Kulturnem domu ob delavnikih od 8. do 14. ure.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

obvešča, da bo JUTRI, 29. t.m., ob 20.30 na sedežu SPZ v Trstu - Ul. Geppa 9-11.

POSVET PEVOVOĐIJ

Vljudo vabljeni vsi pevovodje s Tržaskega.

Gledališča

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU - Kulturni dom

V četrtek, 30. t.m., ob 20.30 za a-bonno RED E - mladinski v četrtek, drama iz življenja berčev v dveh delih A. Leskovec «DVA BREGOVA».

Včeraj - danes

Danes, TOREK, 28. oktobra SIMEON

Sonce vzide ob 6.38 in zatoné ob 16.59. - Dolžina dneva 10.39. - Luna vzide ob 0.00 in zatoné ob 13.22.

Jutri, SREDA, 29. oktobra NARCIS

VREME včeraj: Najvišja temperatura "18.4" stopinje, "najnižja" 13.8. Ob 19. uri 16.2 stopinje, zračni pritisk 1028.9 mb rahlo ravnalo, nebo jasno, vlaga 72-odstotna, brezvetrje, morje mirno, temperatura morja 16,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 27. oktobra 1975 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 27 oseb.

UMRLI SO: 70-letna Vanda Malalan por. Ulian, 52-letni Lapo Guido Legat, 88-letna Maddalena Vincenza Martino vd. Balidzzone, 55-letni Pietro Maranzana, 78-letni Valentinio Morassut, 98-letna Maria Mattassi vd. Antonini, 53-letni Josip Hervat, 80-letni Gildo Marchi, 79-letna Maria Šurina vd. Loviscig, 74-letna Albina Turcho vd. Polverini, 73-letni Guido Horn, 52-letni Vincenc Slavec, 91-letna Valeria Gerzabek vd. Rossi, 76-letna Maria Marcon vd. Chira, 61-letni Leopoldo Zwenig, 66-letni Luciano Pavetto, 76-letni Domenico Bresaz, 66-letni Carlo Bonelli, 82-letna Marija Udovič vd. Kodakovič, 76-letni Eustachio Contilli, 65-letni Giuseppe Balzer, 80-letna Giovanna Frattar vd. Andressich, 76-letni Giuseppe Suban, 72-letna Olga Škarabot vd. Raunik, 67-letni Pietro Vensaver, 81-letna Sigonia Szvitek, 51-letni Luciano Colmani in 63-letni Stanislav Colja.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (Od 13. do 16. ure)

A. Barbo, Trg Garibaldi 4; Godina, «All'igea», Ul. Gimnastica 6; Chiari-Crotti, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (Od 19.30 do 8.30)

All'Alabarda, Ul. dell' Istria 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al S. Andrea, Trg Venezia 2.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje - Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Zavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽASKA KREDITNA BANKA S.R.A.

TRST - ULICA F. FILZINO - 61-448

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar	680.—
Funt sterling	1405.—
Švicarski frank	256.75
Francoski frank	154.60
Nemška marka	263.75
Avstrijski šiling	37.20

MENJALNICA vseh tujih valut

Mali oglasi

VSA ZAVAROVANJA — nezgodno — življenjsko — požar — avto in ostala vam nudi SVAB C. AGENCIJA GENERALI Opčine, Ul. Salici 1, tel. 211-489.

Prispevki

Ob smrti Frankinega očeta Venca Slavca darujejo uslužbenci ZTT ter uredništvo in uprava Primorskega dnevnika: za Tržasko folklorno skupino «Stu ledi» 67.500 lir, za PD France Prešeren 6.500 lir, za TPPZ 4.000 lir, za Dijaško matičo 13.000 lir, za spomenik padlim v NOB iz Škedinja, s Kolonkova in od Sv. Ane 3.000 lir, za SZ Bor 9 tisoč lir in za RMV 4.000 lir.

V počastitev spomina Olge Raunik daruje Angela Pahor 10.000 lir za center za rakasta obolenja (oddelek prof. A. Torretta). V isti namen daruje Nadja Pahor Verri 5.000 lir za šolsko blagajno šole Fran. Erjavec v Rojnu.

Nameste cvetja na grob Venceta Slavca darujeta družina Bolčić 10 tisoč lir in družina Bratoš 10.000 lir za nabavo novih oblek pevskemu zboru PD Prešeren iz Boljunca.

V spomin na Venceta Slavca darujeta Mira in Fabian Bonano 10 tisoč lir za nabavo novih oblek pevskemu zboru PD France Prešeren.

Nameste cvetja na grob Pepija Hervata daruje Nadja Kosmač - Nussdorfer za družino 5.000 lir za PD Slovenec.

Marija Močina daruje v sklad za popravilo Ljudskega doma v Trebčah 20.000 lir. V isti namen daruje Zveza demokratičnih žena iz Trebč 50.000 lir.

V počastitev spomina Dalota Kralja daruje družina Kralj 20.000 lir v sklad za popravilo Ljudskega doma v Trebčah.

Danes poka 31 let odkar je bil ustreljen 17-letni partizan Renato Kneipp in v počastitev njegovega spomina daruje brat Egidio 50.000 lir za komunistični tisk, 10.000 lir za PD Ivan Grbec v Škedinju, 10 tisoč lir za spomenik padlim v NOB iz Škedinja, s Kolonkova in od Sv. Ane, 10.000 lir za SZ Bor, 10.000 lir za tržasko «Delo», 10.000 lir za španske in 10.000 lir za čilske borce.

V spomin na Vincenca Slavca darujeta Marij in Štefi Bratina 2.500 lir za PD Prešeren in 2.500 lir za Mladinski dom Boljunc.

V spomin na pok. Vincenca Slavca darujeta Neva in Aldo Stefančić 5.000 lir za PD F. Prešeren in 5.000 lir za mladinski dom Boljunc.

Nameste cvetja na grob Pepija Hervata darujeta Boris Zobeč (Zabrežec 25) 5.000 lir in Branka Zobeč (Zabrežec 25) 2.000 lir za obnovitev spomenika padlim v NOB v Borštu.

Razna obvestila

V zimskih mesecih je telo najbolj potrebno gibanja! SD «Polet» vabi odrasle - ženske in moške — da se udeležijo rekreacijske telovadbe, ki bo dvakrat na teden v večernih urah na Opčinah. Tečaj bo vodil strokovnjak in bo služil tudi kot priprava za smučanje. Začetek telovadbe 5. novembra, zaključek pa aprila. Vpisovanje in podrobnejše informacije lahko dobite v trgovini čevljev Malalan, Opčine, Proseška ul. 18, tel. 212-136.

Ob smrti mame izrekata uredništvo in uprava Primorskega dnevnika sinu dr. Gojku Budalu, hčerki Bredi in drugim svojem svoje globoko sožalje.

Ob hudi izgubi drage mame izražata upravnici in nadzorni odbor tajnika Narodne in študijske knjižnice dr. Gojmiru Budalu svoje globoko sožalje.

Združenje staryar na državnem trgovskem tehničnem zavodu Zica Zois izražata globoko sožalje prof. Gojmiru Budalu v smrti matere.

Ravnateljstvo, Zavodski svet, profesorji zbor ter upravno in pomožne osebe državnega trgovskega tehničnega zavoda «Zica Zois» izražajo prof. Gojmiru Budalu globoko sožalje ob smrti njegove matere.

Dijaki državnega trgovskega tehničnega zavoda «Zica Zois» izražajo prof. G. Budalu ob izgubi predrage matere iskreno sožalje.

Ob smrti očeta Venca Slavca izrekata TFS «Stu ledi» iskreno sožalje svojim članici Franki in družini. Skupina žaluje za svojim sodelavcem in prijateljem.

Občina Dolina izražata prizadeti družini ob težki izgubi Vincenca Slavca globoko sožalje.

EDKA BLOUDEK vd. BUDAL

Pogreb bo danes, 28. oktobra, ob 12.30 iz bolnišnice sv. Justa v Gorici na pokopališče v Standrež.

Zalujoča družina in sorodniki

Trst, 28. oktobra 1975

VENCO SLAVEC

Pogreb bo danes, 28. oktobra, ob 14.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v boljunsko cerkev.

Potrti naznanjajo žalostno vest: mama, žena, hči, teta, brat z družino in drugo sorodstvo.

OLGA RAUNIK roj. ŠKARABOT

Pogreb bo danes, 28. oktobra, ob 10.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na gorisko pokopališče.

Trst, 28. oktobra 1975

STANISLAV COLJA

Pogreb bo danes, 28. oktobra, ob 15.30 iz hiše žalosti, Samatorca št. 20.

Zalujoči: žena Angela, hči Anica, sinovi Ladi, Cvetko in Ivan, snaha, zet ter drugo sorodstvo.

Samatorca, 28. oktobra 1975

Miloš Kubelak

KAJ KOMENTIRA ITALIJANSKI TISK

Španija po Francu

Od kar je pred 11 dnevi španski diktator »generalissimo« Franco legel na smrtno posteljo, je pozornost evropske demokratične javnosti osredotočena na Iberijski polotok v pričakovanju, kako se bo razvil položaj po Francu, kaj se bo zgodilo, ko bo izšel človek, ki je 35 let tiščal španski narod pod trdo peto krvoločnega tiransta. Predsednik stalnega odbora demokratične hunte Santiago Carillo je na sobotni tiskovni konferenci v Parizu nakazal kot edini izhod iz tega položaja sestavo vlade nacionalne sprave, ki naj vodi državo na poti demokratizacije in naj pripravi volitve v ustavodajno skupščino. Medtem ko Franco umira, je v teku med različnimi klani na oblasti silovit boj za nasledstvo: na eni strani so zakrknjeni reaktivisti, ki branijo svoje privilegije, na drugi pa tisti, ki bi radi omočili nadaljevanje režima z monarhijo izbranega Francovega naslednika, 36-letnega princa Juana Carlosa Borbonskega. Zmaga prvih bi po mnenju demokratične hunte pomenila za Španijo novo državljansko vojno, medtem ko bi zmaga Juana Carlosa, čeprav ne bi spravila države na rob prepada, ne zadostila zahtevam Španije. Da bi se uveljavil, bi moral novi kralj namreč nadaljevati s politiko svojega prednika, ne da bi imel začetno moč in oblast, zlasti še, ker s Francom umira stara Španija in nastaja nova demokratična družba, ki se čedalje bolj uveljavlja.

l'Unità

Za komunistično glasilo UNITÀ je pot, ki jo je nakazala demokratična hunta, edina možna rešitev, ki naj zadosti zahtevam španskega naroda po demokraciji in pravici. Španski komunisti — piše list — zahtevajo, kar je pravico in kar je v tem trenutku mogoče: začasno vladati nacionalne sprave, ki naj bo izraz čimširše politične koalicije in ki naj uveljavi osnovne demokratične svobosčine ter naj pripravi volitve v ustavodajno skupščino. Naloga slednje bo ugotoviti demokratično Španijo, ki že obstaja in pritiska, nestrupna, da strže staro, zguljeno in obrabljeno obleko frankizma.

Moti se — nadaljuje list — kdor prikazuje položaj v Španiji kot kaotičen in negotov. Položaj je res težaven, vendar ne zaradi Francovega hiranja, pač pa ker je tiran predlozil sedel na prestolu, ki ga je uzurpiral z izdajstvom, pokolom nasprotnikov in z zatiranjem prebivalstva. Prejšnji teden je član španskih delavskih komisij med zborovanjem na nekem rimskem trgu med drugimi poudaril: »Tistim, ki me vprašujejo, kaj se bo zgodilo po Francovi smrti, odgovorjam, da se ne bo zgodilo nič, hkrati pa se bo veliko spremenilo. Ne bo se zgodilo nič ne bo prelivanja krvi, ker se delavski razred dobro zaveda, da je bilo v Španiji prelite že preveč krvi... Vendar pa to, da tovariši, bo španski narod, bo demokratična Španija končno dosegla izpolnjeno svobodo.«

Demokratične sile, komunisti, delavski razred — zaključuje komunistično glasilo — so si prevzeli svoje odgovornosti, svesti si svoje naloge. Splošno so na pravo pot, da preprečijo naklepe umirajočega fašizma. Medtem ko Franco umira, se za Španijo začne nova doba še ostrejšega boja, v kateri pa so cilji, za katere se toliko časa bojujejo, veliko bližji. Evropi in Italiji pa naloga, da nudi španskim demokratom vso možno pomoč in svojo solidarnost.

Avanti!

Socialistični list AVANTI pa uvo domo ugotavlja, da je Franco, ki je 35 let tlačil Španijo, zmagal le s pomočjo italijanskih in nemških fašistov, zavedal pa se je, da je njegov režim nadvse anahronističen in

Muzej, ki pri obiskovalcu vzbuja srh

Pod starimi oboki nekdanjega skladišča v bližini trdnjave Tower so odkrili nov londonski muzej, ki ga radi obiskujejo domači in tuji turisti, ki jih pot privede v britansko glavno mesto. Za lokacijo muzeja so izbrali ulico Tooley, v kateri je bil v 16. stoletju prostor za mučenje jetnikov, poleg tega pa je bil tu tudi tako imenovani steber smrti, ob katerega so vezali ljudi, ki so se kakor koli pregrešili. Kraj za muzej je bil torej povsem pravilno izbran, hkrati pa bi si bilo težko zamisliti prijemneje okolje za muzej.

»Prekletstvo in smrt« bi lahko prevedli napis nad glavnim vhodom v muzej. Napis tudi daje slutiti, kaj bomo v muzeju videli. Da bi bilo ozračje še primernejše, osvetljujejo prostore le sveče, ki jim pri osvetljevanju ambienta pomagajo le spretno prikriti reflektorji. Marsikdo, posebno človek s slabimi živci, odneha že v samem začetku obiska. Ni redka ženska, ki se obrne že pri vhodu. Kdor pa se drzne dalje, se bo kmalu znašel v dvorani »legend«, kjer so prikazani čarovniki, čaravnice, vrači, demoni in razna druga »nezemeljska« bitja. Ko si obiskovalec ogleda to, nadaljuje pot v glavno dvorano, v tako imenovani »zgodovinski oddel-

lek«, kjer je pravo bogastvo »zanimivosti«. Obiskovalca že pri vratih »srepreme« angleška kraljica Boadicea, angleška kraljica iz prvega stoletja, ki se je proslavila s svojo hrabrostjo pa tudi s krutostjo. In v tem muzeju jo prikazujejo pri enem njenih najbolj priljubljenih opravil, pri mučenju ujetnika.

V tem oddelku muzeja se obiskovalec srečuje prvenstveno z znanimi zgodovinskimi osebnostmi, prvenstveno s tistimi, ki so jih v trdnjavi Tower »skrajšali za glavo«, to se pravi da se sreča obiskovalec z ljudmi iz angleške ali tudi tuje zgodovine, ki so jih v londonski trdnjavi umorili. Gre za figure v prirodni velikosti, v avtentičnih nekdanjih oblekah, prikazane pa tako, kot so jih nekoč mučili in umorili v trdnjavi, ki je skozi stoletja služila najprej kot kraljevska rezidenca, nato kot glavna državna zidovina, ki je v kateri je prišlo do hujših zločinov. Tu je našel smrt na primer Thomas More, sloviti angleški državnik iz 16. stoletja in avtor »Utopije«, ki je z življenjem plačal svojo nepokornost Henrik VIII. Tu sta bili umorjeni tudi Ana Bolena in Katarina Howart, torej dve izmed šestih Henrikovih žena. Tu je izgubila življenje lady Jane Grey, ki ji je v 16. stoletju uspe-

Profesor dr. Fran Zwitter sedemdesetletnik
Znanstvenik z izjemnim mestom
v kulturi slovenskega naroda

Slovenski slikar Veno Pilon je leta 1946 v Parizu skiciral skupino jugoslovanskih izvedencev za meje. Od leve proti desni so: dr. Bogo Grafenauer, dr. Dušan Kermavner, dr. Fran Zwitter, četrti in poznan. Originalna slika je v Goriskem muzeju, Nova Gorica

Čeprav je znanstveno, kulturno, politično in pedagoško delo uničeno, profesorja dr. Frana Zwitterja, ki ta mesec slavi sedemdeseto obletnico svojega življenja (rojen v Beli cerkvi na Dolenjskem 24. oktobra 1905), metodo-

Priprave
na tradicionalno
božično
razstavo
v občinski

V času od 23. decembra letos do 6. januarja prihodnjega leta bo v občinski galeriji v Trstu za tradicionalna božična razstava, ki jo organizirata tržaška občina in namenjena tržaškim slikarjem ter slikarjem iz tržaške pokrajine. Tisti slikarji, grafiki in kiparji, ki namenjajo sodelovati na tej razstavi, morajo dostaviti svoje dela muzeju Revoltella v Ul. Armando Diaz 27 v dnevi od 1. do 6. decembra v času od 9. do 13. ure. Dela, ki bodo predložena po 6. januarju, ne pridejo več v poštev.

Vsak slikar, grafik ali kipar sme prineseti le po eno svoje delo in sicer sliko, grafico delo ali skulpturo, vendar le v naslednjih velikostih: slike in grafike v merah do 50 cm širine in 60 cm višine, skulpture pa z osnovo 40x40, višina pa 70 cm.

Vsako predloženo delo bo moralo imeti na hrbtni strani zabeleženo ime in priimek slikarja, njegovo naslov in po možnosti tudi telefonsko številko, nadalje naslov dela in prodajno ceno. Dela, ki ne bodo ustrezala gornjim normam, bodo odklonjena. Občinska komisija bo iz predloženih del izbrala tista dela, ki naj pridejo na razstavo. Komisija bo tudi predložila, katere dela naj bi se odkupila iz sklada, ki ga v ta namen daje tržaška hranilnica Cassa di Risparmio. Prednost bodo pri tem imeli tisti slikarji, katerih dela na dosedanjih božičnih razstavah niso prišla pogosto v poštev za nakup.

Po končani razstavi bodo neprodana dela vrnjena. Slikarji jih bodo lahko dvignili od 10. januarja dalje, vendar le do 31. januarja, kajti v nasprotnem primeru ostanejo slike last tržaške občine.

Zakaj se povzela na prestol, kjer pa je ostala le malo časa in so jo nato umorili. Tu je bil umorjen tudi lord Lessex, potem ko mu je njegovega velika zaščitnica kraljica Elizabeta I. odrekla milost.

Tudi razni cerkveni in verski zločini so tu dokumentirani. Tu najdemo na primer dokumentacijo vrste zločinov iz leta 1511. Dokumenti pravi, da je »marširanje« sežiganja heretikov privedlo do tega, da se je cena kurjave dvignila. Kulminacijo te razstave strahot in zločinov predstavlja zadnji del muzeja, v katerem so prikazani najrazličnejši načini in sistemi mučenja, ki so bili v rabi v londonskem Toweru.

Zanimivo je, da je pobudo za ta muzej dal preprosta gospodinja Annabel Geddes, ki je po ogledu trdnjave Tower pred leti prišla do sklepa, da bi rekonstruirane scene zločinov in mučenja znatno pripešale k ustvarjanju vzdušja, kakršno je vladalo v trdnjavi nekoč. Ko je namreč pripeljala svoje otroke na ogled stare trdnjave, so bili ti razočarani, ker niso videli trupel umorjenih ljudi in izkazne njih mučenih jetnikov. In ženska z bujno fantazijo se je lotila dela in postala pravi strokovnjak

loško in vsebinsko zelo široko zasnovano ter se kot zgodovinar z redko dano kompleksnostjo predaja problemom iz slovenske, jugoslovanske in svetovne zgodovine, pa sta mu vendar še posebno blizu dve slovenski pokrajini: Koroska, odkoder prihaja njegov rod, in Primorska, v naročje katere ga je pripeljala politična borba, da tudi ta kos slovenske zemlje postane del svobodne in neodvisne Slovenije. Profesor je sodil, da njegov delež pri študiju zgodovine zapadnih slovenskih ozemelj ni bil »zelo pomemben«, a je hkrati poudaril, da se je v svojih delih, ki so nastajala v razdobju 1945-1953, to je v času diplomatskega boja za zapadne meje slovenskega državnega prostora, trudil »da povsem kljub značaju teh publikacij čim več povega«. Tudi te besede potrjujejo ugotovitve o jubilo-tonem človekem in znanstvenem liku: iskrena skromnost, raziskovalca preteklosti, »s stalno prisotnostjo v sedanjosti in delovna vrneta, nikdar zadovoljna s doseženimi rezultati, v nenehnem iskanju dodatnih spoznanj.

Ko je pred petdesetimi leti objavil dr. Zwitter v »Ljubljanskem zvonu« svoj prvi prispevek, oceno knjige Draga Godine »Idealizem«, ki je izšla v Trstu 1924. leta, ga je to golo naključje povezovalo s slovensko deželo, ki ji je nato čez dve desetletji posvetil toliko skrbri. Ta ocena pričena znanstveno delo, ki ga kot prvi meje označijo kranijskih mestih in meščinah iz leta 1929. Potem so ga desetletni študij v Franciji in objave razprav o ilirskih provincah pripeljale k njegovim raziskovanjem. Eksemplarna študija o prebivalstvu na Slovenskem od 18. stoletja dalje iz leta 1936 mu je odprla pot na ljubljansko univerzo.

Tu je pričel predavati leta 1938 predstavljal na slovenska la sociološko metodo v zgodovini. Tudi se je pričel posvečati sodobni zgodovini. Še pred drugo svetovno vojno je s članki o koroski problematiki pokazal na koristnost zgodovinskih spoznanj tudi za sodobnost. Ocene, ki jih je tedaj objavil v strokovnem tisku, so nakazale njegovo usmeritev v novejšo slovensko zgodovino; intenzivnejše se ji je posvetil šele po osvoboditvi.

Delo profesorja Zwitterja, ki je sledilo progresivnim hotejem in ki je opazovalo na kvalitativno obravnavanje razmer na ogroženih slovenskih območjih, je našlo potrditev v delovanju OF slovenskega naroda. Tudi profesor je leta 1941 postal predsednik komisije za meje pri IOOF. Poslej je aktivno naloge izvedenca za slovenske meje opravljal sedem let, njegovo intenzivno znanstveno in publicistično delo za meje nove Jugoslavije pa šteje še nekaj let več. Pot njegove izvedenosti, ki je vselej temeljela na rezultatih znanosti, je nosila razne predzadnje formalnosti in ga vodila po raznih krajih sveta.

Konec februarja 1942 so ga Italijani v Ljubljani zapirali. Po kapitulaciji se je preko Gorice in Brd napotil na dolensko osvojenost ozemlje, kjer je postal partizan. 12. februarja 1944 je bil imenovan za prejšnjega direktorja znanstvenega inštituta pri IOOF, ki ga historiografija označuje kot edinstveno institucijo v okupirani in proti Hitlerju boreči se Evropi. Delo Zwitterjevega inštituta je bilo osredotočeno na zbiranje znanstvene argumentacije, ki naj bi služila NOB in razmeram po osvoboditvi, slednje je pomenilo predvsem borbo za pravico meje.

Se preden se je vojna končala, se je dr. Zwitter pridružil jugoslovanski diplomaciji pri reševanju problema, ki jih je odprl konec vojne. V letih 1945-1948 je sodeloval kot glavni ekspert za slovenske meje pri zunanjem ministru v Beogradu. Opravil je ogromno delo v izjemnih razmerah, ali kakor se tega dr. Joža Vilfan spominja: »Bil je fantastično delo, kakšno delazmožnost je pokazal in kako je uspeval v razburjenem in hitro se menjajočem položaju vztrajati na znanstveni natančnosti.«

Profesor Zwitter pa se tega obdobja spominja na njemu lasten način: »Čisto na splošno moram reči, da so se dimenzije silno razširile, gradiva je bilo mnogo več, nalog pa še več, tempo delo je bil silovit. V partizanih je bilo mogoče, čeprav to čudno zveni, študirati in razmišljati bolj v miru. Ne vem, kako bi mogel tedaj vse to vzdržati in opraviti, kar je bilo odvisno od mene, če ne bi imel za seboj pripravljene dela v partizanih.

Kot partizan je dr. Zwitter napisal in objavil brošuro »Osmutek zgodovine Slovencev v okviru južnih Slovanov« (1944), v partizani-

deleku veliko nižji, približno 40 stotoj na ha, vendar pa so tudi pri zasebnih kmetih zabeležili izredno velik pridelek, tudi do 70 in več stotov na ha.

Ker je prevelika razlika med prideikom na družbenih posevstvih ter na posevstvih zasebnih kmetovalcev, se logično da sklepati, da bi mogli tudi zasebni kmetje pridelati veliko več, če bi upoštevali moderne agrotehnične načine obdelovanja zemlje. S tem bi se povečala tudi celotna količina pridelka. In če bi na primer zasebni kmetje dvignili proizvodnjo le za 5 stotov zrnja na ha, bi Jugoslavija dosegla 12 milijonov ton pridelka na leto in bi s tem postala najpomembnejši pridelovalec koruze v Evropi. Pravzaprav je Jugoslavija že bila glavni proizvajalec koruze v Evropi. Bilo je torej pred leti. Toda prvega mesta Jugoslavija ni izgubila, ker bi se bil zmanjšal njen pridelek koruze, pač pa zato, ker so Francozi ubrali pot intenzivnejšega pridelovanja »rumenega zlata« in ker so Romuni razširili svoja koruzna področja.

Zakaj smo se toliko ustavili pri tej kulturi in pri letošnji letini? Rekli smo že, da je koruza »rumeno zlato«, ena tistih kultur, ki visoko kvotira na svetovnem tržišču, na nekaterih vrstah celo višje, kot nafta. Koruza namreč predstavlja kulturno bogodnost, kajti predstavlja v siromahnih predelih sveta dober prehranski artikel. V razvitem svetu pa predstavlja osnovno prehrano živine, v industrijskih deželah pa eno izmed pomembnih surovin za industrijsko predelavo. Tehnologiji so namreč ugotovili, da je v koruznem zrnju nič manj kot 4.000 najrazličnejših sestavin, ki se daje koristno uporabiti za najmanj 100 različnih proizvodov.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Letošnja letina koruze je v Jugoslaviji izredno dobra. Strokovnjaki pravijo, da niso v Jugoslaviji še nikoli pridelali toliko »rumenega zlata« kot letos. Po nepopolnih podatkih so pridelali na 9 milijonov ton suhega zrnja in s tem se je Jugoslavija povzpela na tretje mesto v Evropi, in sicer kot prva Francija in Romunija. Pri tem pa velja dodati podatek: Francija pridelala približno enako količino koruze, vendar pa na veliko manjši površini, Romuni pa potrebujejo za enako količino pridelka veliko večje površine. Iz tega izhaja, da je v Franciji pridelovanje koruze bolj intenzivno, v Romuniji pa bolj ekstenzivno. Jugoslavija je torej nekje sredi teh dveh skrajnosti. Po nekaterih nepopolnih podatkih so na družbenih posevstvih pridelali od 70 do 80 stotov zrnja na ha, pri zasebnikih pa je bil pri-

deleku veliko nižji, približno 40 stotoj na ha, vendar pa so tudi pri zasebnih kmetih zabeležili izredno velik pridelek, tudi do 70 in več stotov na ha.

Ker je prevelika razlika med prideikom na družbenih posevstvih ter na posevstvih zasebnih kmetovalcev, se logično da sklepati, da bi mogli tudi zasebni kmetje pridelati veliko več, če bi upoštevali moderne agrotehnične načine obdelovanja zemlje. S tem bi se povečala tudi celotna količina pridelka. In če bi na primer zasebni kmetje dvignili proizvodnjo le za 5 stotov zrnja na ha, bi Jugoslavija dosegla 12 milijonov ton pridelka na leto in bi s tem postala najpomembnejši pridelovalec koruze v Evropi. Pravzaprav je Jugoslavija že bila glavni proizvajalec koruze v Evropi. Bilo je torej pred leti. Toda prvega mesta Jugoslavija ni izgubila, ker bi se bil zmanjšal njen pridelek koruze, pač pa zato, ker so Francozi ubrali pot intenzivnejšega pridelovanja »rumenega zlata« in ker so Romuni razširili svoja koruzna področja.

Zakaj smo se toliko ustavili pri tej kulturi in pri letošnji letini? Rekli smo že, da je koruza »rumeno zlato«, ena tistih kultur, ki visoko kvotira na svetovnem tržišču, na nekaterih vrstah celo višje, kot nafta. Koruza namreč predstavlja kulturno bogodnost, kajti predstavlja v siromahnih predelih sveta dober prehranski artikel. V razvitem svetu pa predstavlja osnovno prehrano živine, v industrijskih deželah pa eno izmed pomembnih surovin za industrijsko predelavo. Tehnologiji so namreč ugotovili, da je v koruznem zrnju nič manj kot 4.000 najrazličnejših sestavin, ki se daje koristno uporabiti za najmanj 100 različnih proizvodov.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zakaj se povzela na prestol, kjer pa je ostala le malo časa in so jo nato umorili. Tu je bil umorjen tudi lord Lessex, potem ko mu je njegovega velika zaščitnica kraljica Elizabeta I. odrekla milost.

Tudi razni cerkveni in verski zločini so tu dokumentirani. Tu najdemo na primer dokumentacijo vrste zločinov iz leta 1511. Dokumenti pravi, da je »marširanje« sežiganja heretikov privedlo do tega, da se je cena kurjave dvignila. Kulminacijo te razstave strahot in zločinov predstavlja zadnji del muzeja, v katerem so prikazani najrazličnejši načini in sistemi mučenja, ki so bili v rabi v londonskem Toweru.

Zanimivo je, da je pobudo za ta muzej dal preprosta gospodinja Annabel Geddes, ki je po ogledu trdnjave Tower pred leti prišla do sklepa, da bi rekonstruirane scene zločinov in mučenja znatno pripešale k ustvarjanju vzdušja, kakršno je vladalo v trdnjavi nekoč. Ko je namreč pripeljala svoje otroke na ogled stare trdnjave, so bili ti razočarani, ker niso videli trupel umorjenih ljudi in izkazne njih mučenih jetnikov. In ženska z bujno fantazijo se je lotila dela in postala pravi strokovnjak

loško in vsebinsko zelo široko zasnovano ter se kot zgodovinar z redko dano kompleksnostjo predaja problemom iz slovenske, jugoslovanske in svetovne zgodovine, pa sta mu vendar še posebno blizu dve slovenski pokrajini: Koroska, odkoder prihaja njegov rod, in Primorska, v naročje katere ga je pripeljala politična borba, da tudi ta kos slovenske zemlje postane del svobodne in neodvisne Slovenije. Profesor je sodil, da njegov delež pri študiju zgodovine zapadnih slovenskih ozemelj ni bil »zelo pomemben«, a je hkrati poudaril, da se je v svojih delih, ki so nastajala v razdobju 1945-1953, to je v času diplomatskega boja za zapadne meje slovenskega državnega prostora, trudil »da povsem kljub značaju teh publikacij čim več povega«. Tudi te besede potrjujejo ugotovitve o jubilo-tonem človekem in znanstvenem liku: iskrena skromnost, raziskovalca preteklosti, »s stalno prisotnostjo v sedanjosti in delovna vrneta, nikdar zadovoljna s doseženimi rezultati, v nenehnem iskanju dodatnih spoznanj.

Ko je pred petdesetimi leti objavil dr. Zwitter v »Ljubljanskem zvonu« svoj prvi prispevek, oceno knjige Draga Godine »Idealizem«, ki je izšla v Trstu 1924. leta, ga je to golo naključje povezovalo s slovensko deželo, ki ji je nato čez dve desetletji posvetil toliko skrbri. Ta ocena pričena znanstveno delo, ki ga kot prvi meje označijo kranijskih mestih in meščinah iz leta 1929. Potem so ga desetletni študij v Franciji in objave razprav o ilirskih provincah pripeljale k njegovim raziskovanjem. Eksemplarna študija o prebivalstvu na Slovenskem od 18. stoletja dalje iz leta 1936 mu je odprla pot na ljubljansko univerzo.

Tu je pričel predavati leta 1938 predstavljal na slovenska la sociološko metodo v zgodovini. Tudi se je pričel posvečati sodobni zgodovini. Še pred drugo svetovno vojno je s članki o koroski problematiki pokazal na koristnost zgodovinskih spoznanj tudi za sodobnost. Ocene, ki jih je tedaj objavil v strokovnem tisku, so nakazale njegovo usmeritev v novejšo slovensko zgodovino; intenzivnejše se ji je posvetil šele po osvoboditvi.

Delo profesorja Zwitterja, ki je sledilo progresivnim hotejem in ki je opazovalo na kvalitativno obravnavanje razmer na ogroženih slovenskih območjih, je našlo potrditev v delovanju OF slovenskega naroda. Tudi profesor je leta 1941 postal predsednik komisije za meje pri IOOF. Poslej je aktivno naloge izvedenca za slovenske meje opravljal sedem let, njegovo intenzivno znanstveno in publicistično delo za meje nove Jugoslavije pa šteje še nekaj let več. Pot njegove izvedenosti, ki je vselej temeljela na rezultatih znanosti, je nosila razne predzadnje formalnosti in ga vodila po raznih krajih sveta.

Konec februarja 1942 so ga Italijani v Ljubljani zapirali. Po kapitulaciji se je preko Gorice in Brd napotil na dolensko osvojenost ozemlje, kjer je postal partizan. 12. februarja 1944 je bil imenovan za prejšnjega direktorja znanstvenega inštituta pri IOOF, ki ga historiografija označuje kot edinstveno institucijo v okupirani in proti Hitlerju boreči se Evropi. Delo Zwitterjevega inštituta je bilo osredotočeno na zbiranje znanstvene argumentacije, ki naj bi služila NOB in razmeram po osvoboditvi, slednje je pomenilo predvsem borbo za pravico meje.

Se preden se je vojna končala, se je dr. Zwitter pridružil jugoslovanski diplomaciji pri reševanju problema, ki jih je odprl konec vojne. V letih 1945-1948 je sodeloval kot glavni ekspert za slovenske meje pri zunanjem ministru v Beogradu. Opravil je ogromno delo v izjemnih razmerah, ali kakor se tega dr. Joža Vilfan spominja: »Bil je fantastično delo, kakšno delazmožnost

skem tisku so se pojavljali njegovi članki o mejnih problemih (Trst). Leta 1945 je sodeloval kot pisec in sourednik pri zajetnih knjigi »Oko Trsta« (1945). Potem je sledila vrsta člankov in razprav zlasti o koroskem, zlasti o primorskem problemu; leta 1952 oz. 1953 pa je sodeloval pri dvojezični knjigi »Slovensko primorje in Istr«. Leta 1948 je prenehal delovati kot izvedenec za meje. Posvetil se je predvsem pedagoškemu delu na ljubljanski univerzi, a je še vedno ohranil izjemno pozornost do aktualnih političnih dogajanj, zlasti na Koroskem. Primorskih razmer se je kasneje še enkrat dotaknil v lapidarni sintezi »Primorsko vprašanje v luči zgodovinskih dejstev« (»Srečanja«, 19, 1969). Svoje zanimanje za svetovna dogajanja je osredotočil predvsem okoli nacionalnih problemov v habsburški monarhiji, o čemer je referiral leta 1960 na svetovnem kongresu zgodovinarjev v Stockholmu. Razširjeni referat je izšel tudi samostojno (Beograd 1960, Ljubljana 1962). Ob znanstvenem delu pa ne moremo prezreti še drugih Zwitterjevih družbenih nalog. V prvi vrsti velja njegova pozornost pedagoškemu delu, ozgoji zgodovinarjev na ljubljanski univerzi, potem delovanju v raznih strokovnih društvih, predvsem zgodovinarjev in arhivarjev (pomembna je njegova vloga pri zahtevi po restituciji arhivskega gradiva iz Avstrije). Deloval je pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, pri Slovenski matici, je urednik in sourednik različnih publikacij, član različnih mednarodnih in jugoslovanskih strokovnih združenj in zavzet posredovalec izsledkov zgodovinske znanosti zelo različnemu izboru poslušalstva.

Delo profesorja Zwitterja, ki se ne izkazuje v zajetnih knjigah in dolgih seznamih objavljenih razprav in člankov, ima izjemno mesto v kulturi slovenskega naroda. Dokazuje nam tudi, da je s premljenimi besedo in klenostjo lažje doseči tisti učinek, ki ga zgodovinar mora imeti za današnji čas. Povezovanje preteklosti s problemi sodobnosti in obratno aktualizacija zgodovine. Profesor Zwitter je pri tem storil toliko kot se niče pred njim na Slovenskem. Tudi kot sedemdesetletnik je še vedno sredi dela. Da bi rodilo novih sadov, je naša iskrena želja ob jubileju.

BRANKO MARUSIC

ZAKAJ SEJEJO KORUZE VEDNO VEČ

«Rumeno zlato»
močno uporabno

Na svetu so letos pridelali veliko koruze
Jugoslavija je na tretjem mestu v Evropi

Za letošnje leto se trdi, da je leto koruze. Se nikoli niso zabeležili tolikšne letine, kot letos. Sicer pa velja ob tem še ena ugotovitev: v zadnjih letih se pridelovanje koruze zelo naglo veča. O tem, namreč o izredni letini ter o naglem večanju pridelovalcev koruze najbolj govorijo pričata naslednji dve številki. Pred tremi leti so na vsem svetu pridelali 139 milijonov ton »rumenega zlata«, torej koruze, letos pa so pridelali kar 314 milijonov ton.

Koruzna polja se torej širijo, hkrati se pa večajo tudi količine pridelka, in sicer na račun novih agrotehničnih ukrepov, kot tudi na račun novih sort. Zadnje leto je bilo posejano s koruzo že 100 milijonov ha obdelovalnih površin, kar je približno 10 odstotkov vseh površin, ki jih na vsem svetu obdelujejo. Novi agrotehnični ukrepi, nove selekcije, nove sorte, na daljše posrečene klimatske oziroma vremenske razmere ali namakalne naprave in vedno več je področij, ki dajejo tudi do 100 stotov zrnja na ha...

Zakaj se površine, posejane s koruzo, širijo? Iz enostavnega razloga, ker je koruza med tistimi pridelki na svetu, ki gre najlažje v denar. Po nekaterih podatkih zadnjih let je koruza na nekaterih borskih celih pridelala do 100 stotov na ha, kar je za kulturo, ki so jo pred davnimi stoletji uvedli Asteki v srednji Ameriki, danes uveljavljala bolj kot kdajkoli prej. Koruza osvaja svet, tudi tiste celine, kjer je do pred nedavnimi niso upoštevali. V zadnjih časih se je koruza uveljavila tudi v Afriki in kaže, da bi mogla od pomoči pri reševanju vprašanja lakote na nekaterih področjih črne celine.

Letošnja letina koruze je v Jugoslaviji izredno dobra. Strokovnjaki pravijo, da niso v Jugoslaviji še nikoli pridelali toliko »rumenega zlata« kot letos. Po nepopolnih podatkih so pridelali na 9 milijonov ton suhega zrnja in s tem se je Jugoslavija povzpela na tretje mesto v Evropi, in sicer kot prva Francija in Romunija. Pri tem pa velja dodati podatek: Francija pridelala približno enako količino koruze, vendar pa na veliko manjši površini, Romuni pa potrebujejo za enako količino pridelka veliko večje površine. Iz tega izhaja, da je v Franciji pridelovanje koruze bolj intenzivno, v Romuniji pa bolj ekstenzivno. Jugoslavija je torej nekje sredi teh dveh skrajnosti. Po nekaterih nepopolnih podatkih so na družbenih posevstvih pridelali od 70 do 80 stotov zrnja na ha, pri zasebnikih pa je bil pri-

deleku veliko nižji, približno 40 stotoj na ha, vendar pa so tudi pri zasebnih kmetih zabeležili izredno velik pridelek, tudi do 70 in več stotov na ha.

Ker je prevelika razlika med prideikom na družbenih posevstvih ter na posevstvih zasebnih kmetovalcev, se logično da sklepati, da bi mogli tudi zasebni kmetje pridelati veliko več, če bi upoštevali moderne agrotehnične načine obdelovanja zemlje. S tem bi se povečala tudi celotna količina pridelka. In če bi na primer zasebni kmetje dvignili proizvodnjo le za 5 stotov zrnja na ha, bi Jugoslavija dosegla 12 milijonov ton pridelka na leto in bi s tem postala najpomembnejši pridelovalec koruze v Evropi. Pravzaprav je Jugoslavija že bila glavni proizvajalec koruze v Evropi. Bilo je torej pred leti. Toda prvega mesta Jugoslavija ni izgubila, ker bi se bil zmanjšal njen pridelek koruze, pač pa zato, ker so Francozi ubrali pot intenzivnejšega pridelovanja »rumenega zlata« in ker so Romuni razširili svoja koruzna področja.

Zakaj smo se toliko ustavili pri tej kulturi in pri letošnji letini? Rekli smo že, da je koruza »rumeno zlato«, ena tistih kultur, ki visoko kvotira na svetovnem tržišču, na nekaterih vrstah celo višje, kot nafta. Koruza namreč predstavlja kulturno bogodnost, kajti predstavlja v siromahnih predelih sveta dober prehranski artikel. V razvitem svetu pa predstavlja osnovno prehrano živine, v industrijskih deželah pa eno izmed pomembnih surovin za industrijsko predelavo. Tehnologiji so namreč ugotovili, da je v koruznem zrnju nič manj kot 4.000 najrazličnejših sestavin, ki se daje koristno uporabiti za najmanj 100 različnih proizvodov.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zakaj se povzela na prestol, kjer pa je ostala le malo časa in so jo nato umorili. Tu je bil umorjen tudi lord Lessex, potem ko mu je njegovega velika zaščitnica kraljica Elizabeta I. odrekla milost.

Tudi razni cerkveni in verski zločini so tu dokumentirani. Tu najdemo na primer dokumentacijo vrste zločinov iz leta 1511. Dokumenti pravi, da je »marširanje« sežiganja heretikov privedlo do tega, da se je cena kurjave dvignila. Kulminacijo te razstave strahot in zločinov predstavlja zadnji del muzeja, v katerem so prikazani najrazličnejši načini in sistemi mučenja, ki so bili v rabi v londonskem Toweru.

Zanimivo je, da je pobudo za ta muzej dal preprosta gospodinja Annabel Geddes, ki je po ogledu trdnjave Tower pred leti prišla do sklepa, da bi rekonstruir

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

NOGOMET

V PRVENSTVU 2. AMATERSKE LIGE

KOŠARKA

V PRVENSTVU «POMLAD»

OB 75-LETNICI GD NA KONTOVELU

Nezaslužen poraz Primorja z enajstmetrovko v 80. min.

Zarja in Vesna sta se morali zadovoljiti z remijem

Sagrado — Primorje 1:0
SAGRADO: Ursich, Menillato, Margera, Butignon, Zgubina, Boscarolo, Tosetto, Giacomelli, Bižaj, Trevisan, Furlan.

PRIMORJE: Stoka, Cimolino, Rance, Trampuš, Bezin, Tomiza, Barnaba, Husu, R. Vascotto, Marassi.
SODNIKA: R. E. iz Vidma.

STRELEC: v 80. min. Giacomelli iz 11-metrovke.
Zaradi nepotrebnih 11-metrovke 10 minut pred koncem srečanja je prošlo Primorje nezasluzeno klonilo s minimalno razliko proti slabši enajsterici Sagrada. Naj takoj omenimo, da bi «erdec-rumeni» zaslužili remi v tej tekmi, vsaj po prikazani igri in po priložnostih. Predvsem v prvem polčasu so popolnoma nadigrali nasprotnika. V vrstah Primorja je prišlo do nekaterih zamenjav, glede na prejšnjo nedeljo. Trener Verginella je poslal na igrišče Raceta, ki je prevzel mesto levega branilca, ki

Zarja, ki je v prejšnjih dveh kolutih pokazala mnogo boljše igranje, je tokrat razočarala. Posebno v napadu ni šlo vse v redu, čeprav je bila nasprotnikova obramba večkrat negotova. Edino dosedemu krilu Goti-tiju je nekajkrat uspelo preigrati nasprotnikovo obrambo, vendar je bil pri zaključevanju netočen. Sredina igrišča je zaigrala povsem nepovezano in raztrgano, tako da so napadalcji prešli malokatero dobro podano žogo. Vsekakor moramo pripomniti, da je bila sredina igrišča Zarje vedno krita in je zato tudi obramba imela relativno malo dela, ker je po dolgem času spet prejel prijetno zaigral veteran Vatta. S tem nastopom je pokazal (in to posebno mlajšim igralcem), da se le z rednim in resnim delom in pa z veliko potrpežljivostjo lahko pridobi mesto v ekipi.

Kot smo že prej omenili je bilo lepih akcij malo. Igra se je odvijala pretežno na sredini igrišča. V prvem polčasu ima Zarja 100-odstotno priložnost, vendar jo Goti zapravi. V drugem polčasu najprej napadalec S. Anne Bonazza z levega položaja pošlje žogo daleč od vrat. Nekaj minut pred koncem tekme spet priložnost za Grahonjo, ki pa preveč okleva, tako da mu branilec S. Anne odbije žogo v kot.

Z.

Vesna — Libertas 1:1 (0:1)
VESNA: Košuta, Visintin, Peristuti, Verzier, Skrem, Kelemenčič, Sulčić, Carmelli, Biagi, Bortolotti, B. Tence, 12 Bogatec, 13 V. Tretjak.

V NEDELJO V 2. KOLU NOGOMETNEGA PRVENSTVA 3. AMATERSKE LIGE

Moštvo Primorca je slovenski derbi proti Unionu odločilo v svojo korist

V ostalih šestih srečanjih so slovenske ekipe v tem kolu dale le štiri, prejele pa kar deset golov

Primorce — Union 3:1 (2:1)

PRIMOREC: Maglica, Papatico, Sosti, Manzutti, Krizmančič, Valdi Možina, Morgan, Teodor Možina, Boris Kralj, Čuk, Mauro Kralj, 12. Bät, 13. Fortezza.
UNION: Pavatič, Morabito, Del Vesco, Sartori, Benicich, Paludeto, Nadišek, Dodič, Vicini, Pizabello, Attini.

STRELEC: v 1. min. p. Mauro Kralj (Primorce), v 25. min. p. Valdi Možina (Primorce), v 29. min. p. p. Nadišek (Union), v 3. min. d. p. Mauro Kralj (Primorce).

V drugem kolu tretje amaterske lige je Primorce osvojil derbi proti ekipi Uniona. Trebenci so vso tekmo igrali bolje od nasprotnikov. Na sredini igrišča so pokazali popolnopleto igranje, s katero so z lahkoto napadali Pavatičeva vrata.

Ekipa Uniona se je pokazala kot precej šibka, razen vratarja in sredine igrišča. Že po začetnem živjuje je Mauro Kralj z lepim strelom premagal vratarja in tako povedel trebrensko ekipo v vodstvo. Čez nekaj minut pa je Boris Kralj lepo streljal in zadel prečko. V 25. min. je Valdi Možina podvojil rezultate. Čez nekaj minut je Union znižal izid s prostim strelom, ki ga je izvedel Nadišek.

V drugem polčasu je Primorce začel ostro napadati Unionova vrata in že v tretji minuti je Mauro Kralj z neubranljivim strelom rezultat podvojil. V nadaljevanju je Primorce stalno napadal, toda rezultat se ni spremenil.

V vrstah Primorca sta se tokrat izkazala Sosti in Teodor Možina, v vrstah Uniona pa vratar Pavatič. Kralj - Cibic

S. Andrea — Gaja 2:0 (1:0)

S. ANDREA: Giugovaz, Corti, Giadrossi, Martinuzzi, Luglio, Gai, Pistan, Repagati, Stoini, Bravin, Pistan, L.

GAJA: Natural, Stranščak, Krizmančič, Vrše, Dobrila, Savarin, Branko Grčić, Rismond, Žužič, Miloković, Kalc, 12 D. Kalc, 13 Istok Grčić.

STRELEC: v 21. min. p.p. Stoini in v 44. min. d.p. Pistan.

KOTI 3:4 za Gajo.
Gledalcev okrog 60.
V svoji prvi lestvici prvenstveni tekmi je Gaja na vsej ravni razočarala svoje navijače, saj je zgubila tekmo z nemočno ekipo S. Andrea. Zaigrala je zelo živčno, nepovezano, zlasti je odpovedala obramba in sredina igrišča. Manjkala je torej tista potrebna moč, kakršno smo lahko videli na «Puntar-jem» pokalu in igrano vsako žogo.

O tekmi sami lahko rečemo le, da je bila na nizki ravni, da so Tržačani z lahkoto zmagali in je bil prvi polčas povsem last domaćinov, ki so prišli tudi v vodstvo. Nasprotniki gajevci niso bili zmogni niti enkrat resno streljati v vrata. Po odmoru bi Gaja lahko remizirala, toda Dobrila je nerodno zastreljal 11-metrovko. Živčnost pri zletelju brez izključitve Vršeta, napadalec pa so bili nespretni. Prav v finišu so domaćini rezultat povišali. Po tej izgubljeni tekmi bo moral trener Kozina le nekaj spremeniti za bodoče nastope.

D. G.

Staranzano — Mladost 4:0 (2:0)

MLADOST: Boscarolo, Vižintin, Mazzuca, Gellini, L. Gergolet, Duzman, Pahor, Dancovio, N. Gergolet (Devetak), Francos, Marizza.

Druga tekma v prvenstvu tretje amaterske lige je ekipi iz Doberdoba pripravila peko poraz proti moštvi iz Staranzana. Tokrat so bili Lahj za stopnjo boljši od Doberdobcev.

Nasprotniki so že od samega začetka pritiskali in povedli z lepim strelom desnega krila. Tedaj so skušali Doberdobci urediti svojo igro. Ustvarili so tudi nekaj lepih priložnosti za izenačenje, a ob pravem času ni bilo na mestu strelca, ki bi poslal usnje v mrežo. Sicer je tokrat ekipa bila okrnjena, zaradi odsotnosti Karla in Gabriela Ferfolje.

V nadaljevanju so Lahj ponovno prevzeli pobudo in zadali marljivim Krasčevcem visok poraz.

F. G.

Juventina — Falco 3:1 (2:0)

JUVENTINA: Plesničar, Mikluš, M. Tabaj, Nanut, E. Tabaj, Lorenzon, Uras, Russo, Montico, Marvin, Mucič (Gomiščer).

STRELEC: za Juventino: v 28. min. p.p. Montico, v 30. min. Nanut (11-metrovka), v 31. min. d.p. Lorenzon.

Po drugem kolu prvenstva tretje amaterske lige štandarež Juventine na vodi na lestvici in tako urednišče cilj, ki si ga je zastavila ob začetku prvenstva: vstop v višjo ligo. Nedeljsko srečanje s Falcom je potekalo dokaj enosmerno v korist domaćinov, ki so od začetka do konca vsiljevali svojo igro. Zabeležiti moramo, da so štandarež tokrat zaigrali res dobro in predvajali hiter ter zanimiv nogomet, ki je zadovoljil domače občinstvo. Tokrat je zadovoljila tudi sredina igrišča, ki je v prejšnji tekmi igrala precej slabo.

Prvi polčas se je pričel z napadi Juventine, ki je hotela prodreti do nasprotnikovega vratarja. Štandarežci so s hitrimi akcijami izpeljali več napadov, ki jih je Falcova obramba s težavo odbijala. Domačini so prišli v vodstvo v 28. minuti igre, ko je Montico zatresel nasprotnikovo mrežo. Tri minute kasneje pa so podvojili, in sicer z Nanutom, ki je realiziral 11-metrovko.

V začetku drugega polčasa so domaćini nekoliko popustili in dovolili gostom, da so izpeljali nekaj napadalnih akcij in ena od teh je tudi rodila gol. Štandarežci so po zadetku gostov spet ostreje pritiskali in v 30. min. dosegli za Lorenzom tretji gol.

Sampvito — Kras 3:0 (3:0)

SAMPVITO: Galiussi, Ceglar, Grassi, Bulang, Del Piano, Cecchi, Bon, Zorut, Race, Riosa, Caussi.

KRAS: Puric (Škabar), K. Cernjava, Štoka, Versa, Žužič, R. Milčič, L. Milčič, Husu, M. Cernjava, Petrala, (Gusič), Grmek.

STRELEC: v 7. in 25. min. p.p. Caussi, v 35. min. Bon.

Sampvito je kot prva redovna ekipa, z lahkoto odpravil izredno nerazpoloženo ekipo Krasa, ki je tokrat zaigrala v vseh sektorjih zelo neurejeno in nezanesljivo. Igra je bila večji del tekme na slabi ravni. Bolje se je prav gotovo izkazala tržaška ekipa, kateri pa za to ni bilo potreb-

Kontovel — Servolana 66:60 (41:30)

KONTOVEL: Ban 4, Bukavec, Čuk, 13, Ivančič, Kosovel, Naberjog, Perini, I. Starc 28, K. Starc 21.

SERVOLANA: Rauber 8, Apollonio 6, Crevatin 18, Macuz 2, Pellani 19, Coslovich 7, Viguetti, Piuzeili, Var-saica, Cattaruzza.

SODNIKA: Mengotti in Tamaro.
PROSTI METI: Kontovel 8:14 in Servolana 4:10.

Lepa zmaga Kontovela v Šklednju. Slovenski igralci so morali zmagati, če so hoteli ostati v boju za prva mesta. V tem so uspeli in sedaj lahko mirneje gledajo na prihodnje tekme.

Začetek srečanja je bil izenačen. Kmalu so Kontovelci prišli v vodstvo z meti Iva in Klavdija Starca iz srednje razdalje. Obramba Kontovela na moza pa je bila zelo samopokojna, zato je moral trener Starc kmalu preiti v cono. V coni je le slo bolje in prvi polčas se je končal s prednostjo kontovelskega moštva.

V drugem delu so Kontovelci začeli zelo dobro in so že imeli dvajset točk prednosti. Tedaj pa so «zaspal» in so prešli več košev iz protinapadov. Škedenjci so se tako zelo približali in postali nevarni. Vseeno pa so bili Kontovelci le toliko prisrebnji, da so popravili zaslužen zmago.

I. S.

Bor — Italsider 81:53 (41:21)

BOR: Mazzucca 2, Dovgan 6, Mesesnel 2, Slobec 6, Farnetti 2, Udo-

vici 21, Race 22, Furlan (k) 18, Trevisan 2, Pegan.

SODNIKA: Divich in Borean iz Trsta.

PROSTI METI: Bor 5:10.

Borovi igralci, ki nastopajo v prvenstvu «Pomlad» so po predvidevanju odpravili Italsider. Kljub obilni zmagi pa so naši košarkarji vse preveč zamerjali obrambo. Vse kaže, da so se «plavi» odločili le za napad.

Borovci so v sobotnem srečanju že od vsega začetka vodili in zato je igra potekala enosmerno. Boljši od ostalih so bili Race, Furlan in Udovici.

Patriarca — Dom 77:34 (31:16)

DOM: Dornik M. 12, Semolič 8, Tomažič, Brešan 4, Maligaj, Fajt, Dornik U. 4, Devetak, Princič 6.

Zelo medla igra Domove peterke v soboto ni mogla roditi zaželenih sadov. Zmage sicer ni nihče pričakoval, kajti Patriarca je vedno slovela po zelo homogenih ekipah, ki so po navadi vedno za razred boljše od ostalih moštev; tako pekočega poraza pa vseeno nismo pričakovali. Krivdo moramo iskati samo v vrstah domovcev. Preveč je bilo navihni napak, preveč po nepotrebnem izgubljenih žog. Poleg tega pa se izredno črn dan strelcov. Kot za stavlo so igralci zgrešili tekorek že dosežene koše. Poraz je bilo tudi izveden prostih metov, saj sta skozil obroč šla le dva od skupno šest-najstih.

I. S.

Bor — Mazzucca 2, Dovgan 6, Mesesnel 2, Slobec 6, Farnetti 2, Udo-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

Pozna se, da slovenskim fantom manjka se izkušenost. Zelo so še mladi. V tem prvenstvu namreč nastopajo fantje rojeni leta 1960, pri Domu pa sta le dva rojena tega leta. Vsi drugi so mlajši, nekateri kar za tri leta. Prepričani pa smo, da je to ekipa bodočnosti in ne bo trajalo dolgo, ko bo pokazala svojo pravo moč. Seveda, to le pod pogojem, da bodo igralci marljivo delali ter disciplinirano sledili napotkom svojega trenerja.

Prihodno tekmo bodo domovci igrali na tujem, in sicer proti ekipi Arte B. Tekma bo v soboto, 1. nov. ob 14.30 v športni dvorani CONI na Rojčah.

Willy Princič

NARASČAJNIKI
Kontovel — Ricreatori 79:61 (37:27)

KONTOVEL: Majovski, Zuppin 4, Praselj 4, Klavdij Starc 37, Bukavec 26, Ban 8, Micheli, Sferza.

SODNIKA: Bellini in Piculin.
PROSTI METI: 11:26.

Kontovelci so na domačem igrišču z lahkoto premagali ekipo Ricreatori. Z domačini je zaigral tudi Klavdij Starc, ki je bil za nasprotnike neustavljiv. Odlično pa mu je pomagala tudi Bukavec, ki je dobro igral zlasti v obrambi.

V začetku je kazalo, da bo tekma izenačena, toda kmalu se je razigral Klavdij Starc. Ricreatorji so poskušali vse načine obrambe, vendar ni nič pomagalo.

Tako so Kontovelci odnesli prvi par točk v tem prvenstvu.

I. S.

Bor — Libertas TS 77:30 (35:15)

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR: Canciani 8, Mazzucca 2, Ko-

BOR:

S folklornimi plesi in pesmimi začetek ljudsko-prosvetne sezone SPZ na Goriškem

Slovenska prosvetna zveza v Gorici je z nedeljsko folklorno prireditvijo v telovadnici v dolini Korna dejansko začela svojo jesensko ljudsko - prosvetno sezono. Številnemu občinstvu (prva slika spodaj) so se predstavili folklorna skupina iz Sovodenj, tržaška folklorna skupina «Stu ledi» in pa instrumentalno-vokalni ansambl Lojzeta Hledeta iz Števerjana. Sovodenjska skupina (prva desno) je nastopila v obnovljenih goriških slovenskih nošah. Izvajala je ples iz goriške okolice, bovske in trentarske ples in za nameček še belokranjske. Tržaška skupina (druga desno) je izvajala tržaške, istrske in gorenjske ples ter prvič v novih srbskih nošah tudi srbske ples. Hledetova skupina (druga slika spodaj) pa je razveseljevala občinstvo s svojimi domačimi briškimi in drugimi slovenskimi vižami. Kratek nagovor je imel tajnik goriške SPZ Marko Waltritsch, ki je poudaril pomen hranjenja starih ljudskih običajev. Pohvalil je tudi sovedenjske folkloriste, ki so s požrtvovalnostjo v razmeroma kratkem času lepo napredovali in ponesli goriške ples tudi izven domačega meša in njegove ožje okolice. Celotna prireditev je zelo lepo uspela in je bila vsekakor lep uvod v novo ljudsko - prosvetno sezono, ko si bodo prireditve sledile ena za drugo in privabljalale naše ljudi, ki so že neštokrat pokazali, kako so željni zdravega razvedrila in našega pristoja domačega vzdušja. Te prireditve pa bodo tudi nova priložnost za sodelovanje s sorodnimi društvi iz matične domovine, zlasti onimi neposredno za mejo.

75 let življenja Gospodarskega društva na Kontovelu

Kontovelci so v nedeljo počastili 75-letnico ustanovitve domačega Gospodarskega društva. Za to priložnost so se v društveni gostilni zbrali skoraj vsi sedanji člani društva in gostje. Prvo misel so namenili žrtvam narodnoosvobodilne vojne in v sprevodu ponesli k spomeniku na vaškem pokopališču venec. Zbor je zapel žalostinko, zbrani pa so z molkom počastili spomin padlih za svobodo. Drugo misel so namenili v zadnjem razdobju umrlim članom Gospodarskega društva, nato pa je podpredsednik Stanko Daneu podal kratko, toda pregledno zgodovino društva od njegove ustanovitve, skozi obdobje prve svetovne vojne, v času fašizma in preko druge svetovne vojne do danes. Omenil je vzpone in padce, napredovanja in krize, pri vsem tem pa je lahko z zadovoljstvom ugotovil, da je društvo previhralo vse viharje in da je živo in delavno tudi danes. Zaslugo za to imajo člani sami, ki so vedno, ko je bila potreba, nesebično segli v svoje žepke. Predsedujoči je povedal tudi nekaj misli o sedanjih problemih društva, predstavniki kulturno - prosvetnih in gospodarskih organizacij s Kontovele in Proseka pa so prinesli svoje pozdrave. Ob izdatni ribji zakuski in dobrem vinu je zapel tudi pevski zbor «Vasilij Mirk».

Letni obračun taborniške organizacije

Taborniki Rodu «Modrega vala» so imeli v nedeljo v prostorih dijaškega doma v Trstu svoj redni zbor. Prisotni so bili člani iz Trsta in Gorice, pa tudi Benečani, ki obiskujejo šole v Gorici. Starosta Srnjak (Milan Pahor) je v svojem poročilu bolj kot o delovanju v preteklosti, govoril o programu za naprej in zlasti še o novih oblikah delovanja na osnovi najširše sodelave vsega članstva. Sledila so še poročila blagajnika, gospodarja in načelnikov, ki so podala celovit pregled stanja naše taborniške organizacije in njene dejavnosti. Seveda so izvolili tudi nov odbor in za starostu potrdili Srnjaka. Pri tem niso pozabili tudi življenjski jubilej ustanovitelja in prvega starosta zamejskih tabornikov brata Peruna (Draga Pahorja) in mu izrekli uradne čestitke in zahvalo. Občnemu zboru so prinesli pozdrave sorodnih organizacij iz Slovenije podpredsednik Zveze tabornikov Slovenije tov. Klotnik, predstavnik Obalne taborišne organizacije, ter še predstavniki Zveze športnih društev, komisije za mladino in šport ter za odrasčajočo mladino pri SKGZ. Spodaj pogled na del udeležencev občnega zbora, desno starosta Srnjak podaja poročilo

Otvoritveni koncert abonmajske sezone GM

Glasbena matica je v soboto začela svojo abonmajske koncertne sezone. Dvorana Kulturnega doma je bila za to priložnost do kraja zasedena, kar je vsekakor razveseljivo in obetajoče za nadaljnje koncerte. Na otvoritvenem koncertu je orkester pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjudra izvajal Gluckovo simfonijo ter spremljal solistko v skladbah de Falle in Martuccija, koncertu pa je dala umetniški poudarek v prvi vrsti Nora Janković s svojim nenavadno lepim mezzosopranom in tehnično ter interpretacijsko dognanim petjem. Požela je navdušen aplavz občinstva, deležna pa je bila tudi številnih šopkov cvetja. Naše koncertno občinstvo jo bo prav gotovo še rado pozdravilo na naših odrih, čeprav je znano, da je polno zasedena z nastopanjem v mnogih opernih gledališčih. Njen prihodnji nastop bo v Bologni z glavno vlogo v operi «Carmen».

